

Võru maakonna arengustrateegia 2035+ lisa 3 Tegevuskavad

Tegevuskavad

Tegevus							KOKKU	Ressursid	Teostaja	
	2022	2023	2024	2025	2026	2026+		Allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
1. Tervis ja heolu ning siseturvalisus										
<i>VEI.1. Meie inimene elab tervena ja kaua.</i>										
<i>Tegevussuund 1.1.1. Laste ja noorte vaimne tervis.</i>										
1.1.1.1. Võru maakonna laste ja noorte vaimse tervise edendamiseks noorte elus tasakaalupunkti leidmise protsesside algatamine ja rakendamine.		X	X	X	X	X			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused, noortekeskused, huvihariduses tegutsejad, kõrgkoolid
<i>Tegevussuund 1.1.2. Vanemluse toetamine.</i>										
1.1.2.1. Võru maakonna laste ja noorte vaimse tervise edendamiseks vanemlike oskuste toetamise süsteemse protsessi loomine ja rakendamine.		X	X	X	X				SA Võrumaa Arenduskeskus	KOV, haridusasutused
<i>VEI.2. Meie inimene leiab eneseteostust.</i>										
<i>Tegevussuund 1.2.1. Võrdsed võimalused kõigile.</i>										
1.2.1.1. Avaliku ruumi ja hoonete ligipääsetavuse parandamine. Uute ehitiste kavandamisel peame silmas nende ligipääsetavuse tagamist erinevatele ühiskonnagruppidele.	X	X	X			X			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.2.1.2. Avalike ürituste korraldamisel kõigi eagruppide ligipääsetavuse ja erivajadusega inimeste vajaduste ja võimalustega (WC-d, liikumisteed jne) arvestamine.	X	X	X	X	X	X			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.2.1.3. Avalik sektor tööandjana viljeleb paindlikku ja töötaja, sh ka erivajadustega inimeste, vajadustega arvestavat töökorraldust.	X	X	X	X	X	X			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.2.1.4. Avalikus sektoris tööelu korraldamine viisil, mis võimaldab ühildada töö- ja pereelu ning leevendada seeläbi soolist palgalõhet.	X	X	X	X	X	X			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid

1.2.1.5. Tööandjate teadlikkuse suurendamine erinevate ühiskonnagruppide potentsiaalset ja vajadustest tööturul ning tööturu mitmekesiste võimaluste loomise toetamine.	x	x	x	x	x	x			Eesti Töötukassa	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.2.1.6. Haavatavamate ühiskonnagruppide teadlikkuse suurendamine oma õigustest ja võimalustest tööturul ning täiendõppes ning oma õigust eest seismise võimekuse toetamine.	x	x	x	x	x	x			Eesti Töötukassa	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.2.1.7. Laste ja noorte vaimse tervise edendamiseks vajalike baasteenuste parem kättesaadavus ning spetsialistide piisava arvu tagamine.		x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	KOV, haridusasutused, vaimse tervise teenust pakkuvad asutused, lapsevanemad
Tegevussuund 1.3.1. Kogukond on usaldusväärne partner omavalitsusele sotsiaalteenuste osutamisel ning turvalisuse loomisel ja tagamisel.										
1.3.1.1. Külavanemate rolli täpsustamine ja nende osaluse suurendamine kohaliku elu otsustusprotsessides, sh heaolu tagamisel (varane märkamine, abivajaduse hindamine, "sotsiaalne valve", kogukonnateenuste korraldamine jms). Samuti külavanemate toetamine oma rolli elluviimisel.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.3.1.2. Jagamismajanduse arengu toetamine ja kogukondadele tingimuste loomine sotsiaalse ettevõtluse arendamiseks, sh avalikule sektorile partnerluse arendamiseks hoolekandeteenuste korraldamisel.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid,
1.3.1.3. Vabatahtlike aktiivsem kaasamine kogukonna ja hoolekande teenuste osutamisse, vabatahtlike toetamine ja tunnustamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud
1.3.1.4. Kogukondade aktiivsem kaasamine kogukondliku heaolu tagamisel (vabatahtliku töö võimaluse pakkumine, ühised ettevõtmised, talgupäevad, nõrgemas positsioonis olevate inimeste abistamise võimaluste loomine ja nende kaasamine jne) ning koguduste omavahelise koostöö soodustamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
1.3.1.5. Vabatahtliku tegevuse toetamine kogukondade turvalisuse tagamisel (abipolitseinikud, vabatahtlikud päästjad, kaitseliit, punane rist).	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud
Tegevussuund 1.3.2. Sotsiaalhoolekande süsteem on jätkusuutlik.										
1.3.2.1. Koostöö tihendamine tervishoiu, sotsiaal- ja haridussüsteemi ja kogukonna vahel, et liikuda enam inimese vajadustest lähtuva ja tõhusa abi korraldamise suunas.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud

1.3.2.2. Uuenduslike lahenduste ja teenuste arendamine sotsiaalvaldkonnas.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd,
1.3.2.3. Erivajadustega lastele ja noortele õppimiseks, tugiteenusteks ja eneseteostuseks võimaluste loomine omavalitsuste koostöona.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond
1.3.2.4. Sotsiaaltranspordi teenuste ühtne korraldus, mis arvestab piirkonna eripära ning vajadusi ning loob võimalused tõhusaks ressursikasutuseks.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond
1.3.2.5. Sotsiaalteenuste ja asutustes pakutavate sotsiaalhoolekande teenuste arendamine.		x	x	x	x			KOV, fondid	KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid
Tegevussuund 1.3.3. Kättesaadav arstiabi.										
1.3.3.1. Võru esmatasandi tervisekeskuse arendamine maakondlikuks esmatasandi arstiabi sõlmpunktiks, mis lisaks oma toimepiirkonnas teenuste osutamisele pakub tugiteenuseid ka teistele maakonna perearstikeskustele.	x	x	x	x	x	x	2 915 100	MAT, KOVid, abiprogrammid	KOVid, perearstid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd,
1.3.3.2. Esmatasandi arstiabi kättesaadavuse tagamine väljaspool Võru linna olemasolevates perearstikeskustes ja neis piirkondades arstiabi kättesaadavuse toimemudeli arendamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOVid, abiprogrammid	KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond
1.3.3.3. Koostöö tihendamine ja info vahetamine tervishoiuteenuste pakujate, omavalitsuste, riigiasutuste, ülikoolide jt osapooltega, et tagada tervishoiu valdkonnas personali olemasolu.	x	x	x	x	x	x			SA Arenduskeskus koostöös KOV, kõrgkoolid, Haigekassa, Terviseamet	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud
1.3.3.4. Lõuna-Eesti Haigla arendamine piirkondliku tervishoiuteenuste keskusena ja haigla tegevussuundade elluviimine.	x	x	x	x	x	x			Lõuna-Eesti Haigla	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond
1.3.3.5. MTÜ Lõuna - Eesti Erihooldusteenuste Keskuse arendamine piirkonna/regiooni kompetentsikeskuseks.		x	x	x	x	x			MTÜ LE EHTK	KOV, SA Võrumaa Arenduskeskus
Tegevussuund 1.3.4. Avatud ja kaasav juhtimine.										
1.3.4.1. Avaliku sektori juhtimise koolituste läbiviimine omavalitsustele.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd,
1.3.4.2. Innovatsiooni toetava kompetentsi (ajustrusti) laiendamine, koostöö arendamise valdkonna ekspertidega.	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid

1.3.4.3. Vunki mano! loometalgute jt innovatsiooni soodustavate ürituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja
1.3.4.4. Innovatsiooni panustajate tunnustamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja
1.3.4.5. Era- ja kolmanda sektori rolli ja avaliku sektoriga koostöö suurendamine heaolu valdkonnas.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid
1.3.4.6. Heaolu teenuseid ja tooteid arendavate ja pakkuvate ettevõtete arengu toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid
1.3.4.7. Avalike põhi ja/või tugiteenuste ostmine või delegeerimine.	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid
1.3.4.8. Sotsiaalse ettevõtluse arengu toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused
Tegevussuund 1.3.5. Elanikel on teadmised ning valmisolek tegutsemiseks muutunud oludes sh kriisisituatsioonides.										
1.3.5.1. Kriisivalmidus (koostöö vastutavate institutsioonidega).	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	PPA
1.3.5.2. Nursipalu harjutusväljaku laiendamise kavandamisel selgitada plaanitavad tegevused, mõjuulatus ja leevendusmeetmed arvestades kohalike elanike ja omavalitsuste huvisid.	x	x							Kaitseministeerium, KOV-id	SA Võrumaa Arenduskeskus
VEI.4. Maakonna tööhõive on kõrge. Kvaliteetne tööelu aitab tagada ettevõtluse.										
Tegevussuund 1.4.1. Sotsiaal- majandusliku ebavõrdsus vähendamine maakonnas. Hooliv omavalitsus.										
1.4.1.1. (Avalike) teenuste arendamine, mis toetavad haavatavamate ühiskonnagruppide osalemist tööturul ja täiendõppes.	x	x	x			x			Töötukassa, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad,
1.5. Tervise ja heaolu ning siseturvamisuse valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).										
1.5.1. Võru esmatasandi tervisekeskuse arendamine.	x	x	x			x	4 300 000	KOV, fondid, MAT	Võru linn	Võru vald, Rõuge vald, Lõuna-Eesti Haigla
1.5.2. Perearstikeskuste parendamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, perearstid, MAT	KOVid	
1.5.3. MTÜ Antsla Tervisekeskus (hooldekodu osa) soojustamine.			x	x	x		300 000	MTÜ Antsla Tervisekeskus, KOV, fondid	MTÜ Antsla Tervisekeskus	
1.5.4. Rõuge valda hoolekandeesituse rajamine.				x	x	x	2 000 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
1.5.5. Setomaa hooldekodu arendamine Mikitamäel (vana maja).			x	x	x	x	250 000	KOV, erasektor, CO2 programm	Setomaa vald	

1.5.6. MTÜ Toetuskeskus Meiela tegevuseks sobivate ruumide arendamine.	x	x	x			x		MAT, MTÜ Toetuskeskus	MTÜ Toetuskeskus Meiela	
1.5.7. Nõõrimaa Tugikodu ehk teenusekeskuse arendamine ja teenuste pakkumiseks vajalike investeeringute teostamine (sh hoone laiendamine, kaasajastamine, energiatõhususe suurendamine jne).	x	x	x	x	x	x	4 500 000	MAT, fondid, KOVid	Võru linn	KOVid
1.5.8. Võru Kreutzwaldi 55 hoone (pargikodu) projekteerimine ja rekonstrueerimine eluaseme tagamise teenuse osutamiseks.	x	x	x	x			300 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
1.5.9. Vastseliina Hooldekodu fassaadi soojustamine ja viimistlemine.	x						400 000	MAT, fondid	Vastseliina Hooldekodu OÜ	
1.5.10. Kaasaegse sotsiaalhoolekande asutuse rajamine Võru maakonda.	x	x	x			x		MAT, KOV, fondid	KOVid	
1.5.11. Ligipääsetavuse tagamine avalikele teenustele.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, fondid	KOVid	
1.5.12. Vana-Vastseliina sotsiaalmaja küttesüsteemi ehitamine.					x		100 000	KOV, fondid	Võru vald	
1.5.13. Võru vallas kogukonnapõhiste teenusmajade arendamine.					x		500 000	KOV, fondid	Võru vald	
1.6. Tervise ja heaolu ning siseturvalisuse valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).										
1.6.1. Elamufondi arendamine (sh sotsiaal- ja munitsipaalruumide) arendamine vastavalt KOVide arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid ja erasektor	KOVid	Erasektor, elanikud
1.6.2. Sotsiaal- ja kogukonnateenuste arendamine vastavalt KOVide arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOVid	
1.6.3. Antsla valla sotsiaalteenuste keskuse rajamine sh erivajadustega inimeste päevakeskus.				x	x	x	4 000 000	KOV, fondid	Antsla vald,	MTÜ Antsla Tervisekeskus
1.6.4. Ruusmäel Mäe tee 2 asuva kortermaja arendamine sotsiaalmajaks.			x	x	x	x	250 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
1.6.5. Perearsti ruumide remont.		x	x	x	x	x	200 000	KOV, fondid	Võru vald	
1.6.7. Kogukonnaselamise teenusmaja (pansionaadi) kontseptsiooni väljatöötamine ja rajamine.	x	x	x	x	x	x	3 520 000	MAT, Võru linn, Sotsiaalministeerium, fondid	Võru linn, Sotsiaalministeerium	KOVid
1.6.8. Paju sauna rekonstrueerimine.					x		300 000	KOV, fondid ja erasektor	Võru linn	
2. Elukestva õppe valdkond										
VE2.1. Võrumaa elanikud osalevad elukestvas õppes ja õppimisvõimalused on kõigile kättesaadavad.										
Tegevussuund 2.1.1. Osalus elukestvas õppes.										
2.1.1.1. Maakondlikel üritustel info jagamise võimaluste pakkumine haridusasutustele ja tugigruppidele, et jõuda võimalikult paljude inimesteni.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused	Võrumaa Spordiliit. Töötukassa.
2.1.1.2. Regionaalsetest vajadustest lähtuv ümber- ja täiendõppe korraldamine.	x	x	x	x	x	x			Võrumaa Kutsehariduskeskus	
2.1.3.1. Järjepidev seire õpingute katkestamise varaseks ennetamiseks.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid	

2.1.1.3. Igakülgne õpimotivatsiooni toetamine kogu elukaare vältel (sh märkamine ja tunnustamine).	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Tugiteenuste pakkujad, Rajaleidja, kogukond
2.1.1.4. Täiskasvanud õppija toetamine sh lisateenute võimaldamine (lapsehoid, lähedase hooldus).	x	x	x	x	x	x			Võru Täiskasvanute Gümnaasium, Võrumaa Kutsehariduskeskus, KOVid	Kogukond, vabatahtlikud
2.1.1.5. Karjäärinõustamise teenuse tagamine kõigis Võrumaa õppeasutustes ning vastavalt vajadusele kohalikes omavalitsustes kohapeal.	x	x	x	x	x	x			KOVid, Töötukassa, haridusasutused	
2.1.1.6. Õpiharjumuste, vastutustundlikkuse, teadmisjanu ja tööharjumuste kujunemist soodustavate tegevuste toetamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Teaduskool, huvikoolid, Töötukassa, noortekeskused, kogukond
2.1.1.7. Erinevate eagruppide ühiste õpiürituste toetamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, haridusasutused	Kogukond, kultuuriasutused
2.1.1.8. Tervislikke eluviise arendavate tegevuste toetamine ja oluliselt suurem väärtustamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	Haridusasutused	TÜ Liikumislabor, Tervistedendav kool, Võrumaa Spordiliit,
2.1.1.9. Perede ühistegevust toetavate ürituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa
2.1.1.10. Maakondliku õpikeskkondade võrgustiku ja õpiampsude andmebaasi loomine.	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa
2.1.1.11. Siduvad õpitegevused haridus-, noorsootöö-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas.	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus
2.1.1.12. Maakondliku hariduskeskuse loomine, mis seob erinevad ülemaakondlikud õppimise toele suunatud tegevused (uuringud, seire, nõustamine, tugiteenused jm).	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus
2.1.1.13. Maakonnatäise terviklahenduse loomine sekkumisprogrammideks elanikkonna õppes ja tööturul osalemise toetamiseks.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, haridusasutused	Töötukassa

Eesmärk 2.2. Maakonnas on olemas mitmekülgsed haridusvalikud.

Tegevussuund 2.2.1. Mitteformaalõppe sidusus formaalharidusega.

2.2.1.1. Õppimisvõimaluste mitmekesistamise eesmärgil koostöövõimaluste leidmisele kaasa aitamine, et kasutada ja arendada maakonnas olevaid kultuuriasutusi, turismiobjekte, ettevõtteid, ühendusi, muuseume jne.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused, Partnerluskogu	Kohalikud ettevõtted, vabaühendused, Töötukassa
2.2.1.2. Mitteformaalõppes omandatud kogemuste arvestamise võimaldamine kõikidel haridustasemetel.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused	KOVid, HTM
2.2.1.3. Partnerluskokkulepped ettevõtetega (partnerid koolidesse esinema ja tunde läbi viima, võimalused praktilisteks õppekäikudeks).	x	x	x	x	x	x			Partnerluskogu, SA Võrumaa Arenduskeskus haridusasutused, Töötukassa	
2.2.1.4. Õpilastele võimetekohast enesearendamist pakkuvate õpilasürituste loomine (näit. olümpiaadid, võistlused, laagrid jne).	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused, aineühendused	Huvihariduse pakkujad, kogukond
2.2.1.5. Töövarju programmi rakendamine (iga õpilane min 1x aastas, koos mõtestatud järeltegevustega).	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, ettevõtted	Kogukond ja lastevanemad, Partnerluskogu, Töötukassa
2.2.1.6. Majandusõpetajate ja õpilasfirmade juhendajate aineühenduse/võrgustiku loomine ning koostöö arendamiseks ja ühistegevusteks võimaluste loomine.	x	x	x	x	x	x		HTM tegevustoetus, Innove,	SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused	IVEK, Junior Achievement
2.2.1.7. Aktiivse tegutsemise märkamise ja tunnustamine positiivsete eeskujude esiletõstmiseks.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, HTM, IVEK, ENTK ja ENL
2.2.1.8. Noorte ettevõtlikkust arendavad ning toetavad tegevused haridus- ja noorsootöösutustes.	x	x	x	x	x	x		Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused, Võrumaa Kutsehariduskeskus
2.2.1.9. Külalistundide võimaluste kasutamine.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Ettevõtjad, kogukond, kultuuriasutused, huvikoolid
2.2.1.10. Huvihariduse, - tegevuse ja noorsootöö toimimise maakondliku tervikkontseptsiooni loomine.			x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused	
2.2.1.11. Hoolivaks aktiivseks kodanikuks kujunemist soodustavate tegevuste propageerimine ja toetamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Päästeamet, PPA, KIVA, Hooliv Kool, ENTK; ENL; Õpilasesinduste Liit
Tegevussuund 2.2.2. Kaasava hariduse kvaliteedi tõstmine.										
2.2.2.1. Lapsevanemate koolitamise, nõustamise ja toetamise tugiteenuste kättesaadavuse laiendamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused	Rajaleidja, Lõuna-Eesti Haigla, TAI

2.2.2.2. Õppija toe vajadustest lähtuvate paindlike õppimisvõimaluste arendamine.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid	Võrumaa Kutsehariduskeskus
2.2.2.3. Läbi teavitustöö ja hoiakute elanikkonna, haridustöötajate ja tööandjate suhtumise muutmine HEV vajadustega inimestesse.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, tugiteensute osutajad	Kogukond
2.2.2.4. Haridusasutuste toetamine kaasava hariduse võimaldamisel (täiendav tugi spetsialistide tööle rakendamiseks ning töö toetamiseks, koolitustegevused, koostöölahendused toe pakkumisel jm).	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.2.2.5. Kaasava hariduse põhimõtte rakendamiseks haridusasutuste ruumide kohandamine ja selleks vajalike investeeringute tegemine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, fondid	KOVid, haridusasutused, HTM	
2.2.2.6. LÕK lapsele paar aastat enne lõpetamist täiendatud lisaõpe (koos vanemaga) kutsekooliga karjääriõppe tutvustamiseks.	x								Rajaleidja, haridusasutused, kutseõppeasutused	Lastevanemad, Võru Järve Kool, Urvaste Kool, Töötukassa
2.2.2.7. Vabatahtlike tugiisikuteks koolitamise toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, Töötukassa	Karjäärinõustajad, kogukond
2.2.2.8. Lõimitud tugiteenuste rakendamine, e-teenusmodeli väljatöötamine.			x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 2.2.3. Mitmekülgsed õppimisvalikud.										
2.2.3.1. Ühtse infoportali kaudu efektiivne ja koondatud infovahetus maakonna õppimis- ja koolitusvõimalustest.	x								SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Töötukassa, ANDRAS, koolituskeskused, JUHAN, HARNØ, koolid, Võrumaa Kutsehariduskeskus
2.2.3.2. Väärivate ülikooli toomine Võru maakonda (kohalike õppeasutuste juures toimuvad kursused).	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus ja haridusasutused	KOVid, Tartu Ülikool, Võrumaa Kutsehariduskeskus, MTÜd
2.2.3.3. Kõrghariduse pakkumine Võru maakonnas ning selleks innovatiivsete lahenduste rakendamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Võrumaa Kutsehariduskeskus, haridusasutused
2.2.3.4. Üld- ja kutsehariduse lõimumist soodustvad tegevused.	x	x	x	x	x	x			Võrumaa Kutsehariduskeskus	
2.2.3.5. Õppeasutuste vahelise koostöö soodustamine juhendajate, vahendite ja ruumide riskitasutuse tõhustamiseks (sh valikaine kursusel külalisõpilaseks käimise võimaluse loomine).	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid	Huvihariduse pakkujad, kogukond

2.2.3.6. Erinevate võõrkeelte õppimise väärtustamise ning võõrkeeleoskuse parandamise kaudu maakonna elanike konkurentsieelise loomise soodustamine ja toetamine.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, noortekeskused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Keeltekoos, kogukond, vabatahtlikud
2.2.3.7. Maakonna haridusvõrgu analüüs ja terviklik arendamine ning ümberkujunduseks vajalike investeeringute tegemine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused
2.2.3.8. Õppimisteemaliste Vunki Mano innovatsiooni- ja metoodikaseminaride regulaarne korraldus.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused
2.2.3.9. Ettevõtete rakendamine praktika- ja õppebaasidena.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused, ettevõtted
2.2.3.10. Vabatahtlike ja kogukondade teadmiste andmebaasi loomine.			x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, kogukond, vabatahtlikud
2.2.3.11. Muuseumihariduse aktiveerimine.			x	x	x	x			Võru Instituut, Setomaa Muuseumid	Haridusasutused, kogukond, Seto Instituut
2.2.3.12. Tehnoloogiakool kood/Jõhvi filiaali tööle rakendamine maakonnas.		x	x	x	x	x		Fondid, PEEK, MAT	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, MTÜ Tuleviku Tehnoloogiaharidus	
2.2.3.13. Kompetentsikeskus TSENER õppetöö viimine ka maakonna haridusasutustesse kohapeale.			x	x	x	x			VKHK, TSENER	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus
Eesmärk 2.3. Haridus- ja noorsootöö valdkonnas on piisaval hulgal heal tasemel õpetajaid ja spetsialiste.										
Tegevussuund 2.3.1. Spetsialistide ressursi tagamine ja spetsialistide taseme tõstmine.										
2.3.1.1. Ülikooli õppima asumise ja edaspidi Võru maakonda tööle asumise motivatsioonipakett.				x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted, Setomaa Liit (Setomaalt õppijatele konkursivälised kohad ülikoolides)	SA Võrumaa Arenduskeskus
2.3.1.2. KOVide poolt uuele spetsialistile tema vajadustest lähtuv ümberasumise tugi.	x	x	x	x	x	x			KOVid	Haridusasutused, Töötukassa
2.3.1.3. Maakonna haridus- ja noorsootööasutuste kujundamine professionaalseteks praktikabaasideks kõrgkoolidele.	x								SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kõrgkoolid, haridusasutused	

2.3.1.4. Tulevikuvajaduste kaardistamine ning uute spetsialistide erialale õppima suunamine.	x								KOVid, haridusasutused, ettevõtted	Karjäärinõustajad (Töötukassa), SA Kutsekoda, OSKA koordinatsioonikogu
2.3.1.5. Spetsialistide ümberõppe toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted	
2.3.1.6. Spetsialistide vastastikuse mentorlusüsteemi juurutamine maakonnas.	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted	
2.3.1.7. Haridus- ja noorsootöösasutuste üleste koolituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Eesti Töötukassa, Haridus- ja Noorteamet, haridusasutused
2.3.1.8. Maakondlike stipendiumide süsteemi loomine.	x								KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Ettevõtjad
2.3.1.9. Koolijuhtide suunamine mentorlusprogrammidesse (juhtide <i>coach</i> imine). Haridus- ja noorsootöö asutuste juhtide osalus mentorlusprogrammides (juhtide <i>coach</i> imine).	x	x	x	x	x	x			KOVid	Koolijuhtide Liit, HTM, SA Võrumaa Arenduskeskus
2.3.1.10. Maakondlike koolitusürituste korraldamine haridus- ja noorsootöösasutuste juhtidele.	x	x	x	x	x	x		HTM tegevustoetus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, Koolijuhtide Liit	
2.3.1.11. Kagu-Eesti programmi arendus (noore spetsialisti arendusprogramm).				x	x	x			RaM, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.3.1.12. Noorte spetsialistide võrgustiku loomine ja toetamine.			x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.3.1.13. Riigipiiride ülese koolitus- ja arenduskoostöö toetamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	KOVid, haridusasutused	HARNO, Võru Järve Kool
Eesmärk 2.4. Kasutame oma võimalusi parimal moel.										
Tegevussuund 2.4.1. Omakultuuri lõimimine hariduses.										
2.4.1.1. Lasteaedade ja koolide omanäolisuse väljatöötamise ja arendamise toetamine	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused	Kogukond, Võru Intituut, Seto Instituut, KOVid

2.4.1.2. Seto- ja võrokeelsete lasteaiarühmade loomine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, Setomaa Liit, Seto Instituut, Võru Instituut	
2.4.1.3. Võru ja seto keele, kultuuri ja elulaadi õpikogemuse võimaldamine igal haridustasemel ja – liigil (keelepesad, lõimingunnid, valikainekursused, ühisüritused).	x	x	x	x	x	x			Võru Intituut, Seto Instituut, Setomaa Liit, haridusasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kogukond, kultuuriasutused
2.4.1.4. Võru ja seto keele, kultuuri ja elulaadi õpetamise pädevuste ja koostöö toetamine ühisürituste ning metoodilise pagasi täiendamise kaudu.	x	x	x	x	x	x			Võru Intituut, Seto Instituut, Setomaa Liit, haridusasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kogukond, kultuuriasutused
2.4.1.5. Võru ja seto keele, kultuuri ja elulaadi õpetamise propageerimine ja julgustamine.	x	x	x	x	x	x			Võru Intituut, Seto Instituut, Setomaa Liit, haridusasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused
2.4.1.6. Võru maakonna-teemaliste, sh võru ja seto keele ja kultuuri teemalistele (või ka meie kogukondadele kasulike) sh võru ja setokeelsete uuringute/teadustööde (õpilasuuring, ülikoolide lõputööd jne) info koondamine/soodustamine/rakendamine maakonna arengu heaks.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kõrgkoolid	Haridusasutused
2.4.1.7. Kultuuriruumide ja omavalitsuste ülese koostööleppe Uma Lepe sõlmimine ja ellurakendamine.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Kogukond, Võru Intituut, Seto Instituut, KOVid, kultuuriasutused, haridusasutused
2.5. Elukestva õppe valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).										
2.5.1. Võru Järve Kooli olemasoleva õpikeskkonna kaasajastamine ja eritoe keskuseks kujunemine (sh uue hoone rajamine jne).	x	x	x				3 300 000	MAT, KOV, fondid	KOVid	Võru Järve Kool, piirkonna põhikoolid
2.5.2. Antsla Gümnaasiumi B-korpuse renoveerimine.		x	x				4 700 000	KOV, fondid	Antsla vald	
2.5.3. Värskä Gümnaasiumi ja võimla renoveerimine.	x	x	x	x	x	x	4 700 000	KOV, riik, projektid, CO2 MATA	Setomaa vald	

2.5.4. Mikitamäe Kooli investeeringud(lasteaia ja köögi hoone rekonstrueerimine).			x	x	x	x		KOV, fondid,	Setomaa vald	
2.5.5. Haridusasutuste ventilatsiooni arendamine (Antsla, Kuldre, Lusti).			x	x	x	x	4 000 000	KOV, fondid	Antsla vald	
2.5.6. Koreli kalda-ala arendamine.	x	x	x	x	x	x	845 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.7. Võrumaa Kutsehariduskeskuse arendamine.	x							HTM, fondid	Võrumaa Kutsehariduskeskus	KOVid, haridusasutused
2.5.8. Võru Lasteaed Päkapikk rekonstrueerimine ja energiatõhususe suurendamine.	x	x	x	x	x		2 009 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.9. Võru Lasteaed Punamütsike uue energiatõhusa hoone rajamine.	x	x	x	x	x	x	6 038 108	MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.10. Võru Lasteaed Okasroosike uue nutika ja energiatõhusa hoone rajamine (sh õueala rekonstrueerimine).	x	x	x	x	x	x	3 000 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.11. Kreuzwaldi 16 hoone uue kontseptsiooni väljatöötamine ja arendamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.12. Koolivõrgu korrastamine täiskasvanute õppe kvaliteedi tõstmiseks.	x							MAT, KOV, fondid	HTM	KOVid
2.5.13. Võru Kunstikooli ruumide kohandamine.	x	x	x					MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.14. Võru Kreuzwaldi Kooli B-korpuse rekonstrueerimine.		x	x	x		x	730 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.15. Võru Kesklinna Kooli juurde spordihoone rajamine.		x	x	x	x	x	2 500 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.16. Võru Kunstikooli uute ruumide leidmine ja kohandamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.17. Puiga Põhikooli hoone rekonstrueerimine.		x				x	3 600 000	KOV, fondid	Võru vald	
2.5.18. Võru linna lasteaedade UMA MEKK mahe ühisköögi rajamine.		x	x	x	x			KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor	KOVid
2.5.19. Haridusasutuste IKT arendamine.		x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOV,	KOV, HTM
2.5.20. Tingimuste loomine kaasava hariduse põhimõtete rakendamiseks.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOV,	
2.5.21. MTÜ Tuleviku Tehnoloogiaharidus (Kood/Jõhvi) filiaali tarbeks ruumide kohandamine (nt Tartu 25) ning tegevuse käivitamise toetamine.	x	x	x				4 000 000	MAT, KOV, fondid, erasektor,	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid
2.5.22. Parksepa Keskooli hoone soojustamine ja katuse renoveerimine.						x	500 000	KOV, fondid	Võru vald	
2.5.23. Värskla lasteaiahoone energiatõhususe suurendamine ja rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	100 000	KOV, fondid	Setomaa vald	
2.6. Elukestva õppe valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).										
2.6.1. Võru linna haridusasutuste (sh huvikoolid), rekonstrueerimine, kaasajastamine ja energiatõhususe suurendamine.	x	x	x	x	x	x	5 765 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.6.2. Lusti lasteaia II osa renoveerimine			x	x			2 200 000	KOV, fondid	Antsla vald	MTÜ Antsla

2.6.3. Värskla lasteaiahoone energiatõhususe suurendamine ja rekonstrueerimine.		x	x	x	x	x		KOV, fondid	Setomaa vald	
2.6.4. Energiatõhusa Sõmerpalu lasteaiahoone ehitamine.		x	x				4 300 000	KOV, fondid	Võru vald	
2.6.5. Osula Põhikooli rekonstrueerimine.		x	x	x	x		3 000 000	fondid	Võru vald	
2.6.6. Antsla staadioni renoveerimine.				x	x	x		KOV, fondid	Antsla vald	
2.6.7. Väimela Tervisekeskuse staadioni parendamine.		x	x	x	x		100 000	KOV, fondid	Võru vald	
2.6.8. Võru linna haridusasutuste õuealade arendamine ja turvalisuse suurendamine.	x	x	x	x	x	x	100 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.6.9. Võru valla haridusasutuste mänguväljakute ja staadionite kaasajastamine.		x	x	x	x	x	1 000 000	KOV	Võru vald	
2.6.10. Vastseliina Gümnaasiumi siselasketiiru renoveerimine.		x	x	x	x		30 000	KOV, fondid	Võru vald	
2.6.11. Sänna Kultuurimõisa edasiarendus.		x	x	x	x	x	500 000	KOV, MTÜ Sänna Kultuurimõis	MTÜ Sänna Kultuurimõis	
2.6.12. Muusikaliseks huvitegevuseks vajalike ruumide, võimaluste ja vahendite tagamine Meremäel ja Mikitamäel.	x	x	x	x	x	x		KOV	Setomaa vald	
2.6.13. Võru valla koolide digilahenduste arendamine.		x	x	x	x	x	40 000	KOV	Võru vald	
2.6.15. Kaasaegse tööõpetuse klassi rajamine Meremäe kooli juurde.			x	x	x	x		KOV, fondid	Setomaa vald	
2.6.16. Setomaa valla haridusasutuste õualade arendamine.		x	x	x	x	x		KOV, fondid	Setomaa vald	
3. Kestliku kogukonna valdkond										
<i>VE3.1. 1. Meie maakonnas on tugeva identiteediga kogukonnad, kes hoiavad ja kannavad edasi oma paikkonna keelt ja kultuurilist eripära.</i>										
<i>Tegevussuund 3.1.1. Kultuuripärandi hoidmine. Kogukonna pärandi edasikandmine kaasaegsete vahenditega.</i>										
3.1.1.1. Keelepesad ja õpetajate ettevalmistus võro ja seto keele õpetamiseks. Võro- või setokeelsete viiepäevaste lasteaiarühmade avamine KOVide toel.	x	x	x	x	x	x			Võru Instituut, Setomaa Liit; KOVid	
3.1.1.2. Täiskasvanute keeleõpe/pesad/klubid/kõrtsid, keelekampaniate läbiviimine ("Tan või pruuki võro kiilt", "Kõnõlõ mukka võro kiilt", "Siit võit kõnõlda seto keeleh" vms).	x	x	x	x	x	x			Ühingud, Võru Instituut, Setomaa Liit	
3.1.1.3. Erinevate põlvkondade kokkuviiimine (näit. noored õpetavad eakatele digivahendite kasutamist, eakad noortele kudumist, eakad räägivad nii õppimise kui õpetamise olukorras võro või seto keeles jms).	x	x	x	x	x	x			Kolmas sektor	
3.1.1.4. Võro- ja setokeelse info ja sümbolika kasutamine nii paberkanalil kui ka digimaailmas. Võro- ja setokeelsed tootenimetused (nt "Tsilk"), reklaamlused, tunnuslused (nt "Seo rõnna seen lüü võro süä") jne.	x	x	x	x	x	x			Ettevõtjad, kolmas sektor, KOVid	
<i>Tegevussuund 3.1.2. Hea potentsiaaliga algatuste ja eestvedajate võimestamine. Aktiivsete inimeste tunnustamine ja edulugude esiletõstmine.</i>										
3.1.2.1 Kodanikualgatuste, inimeste ja toetajate tunnustamine (sh kodud, külad jne).	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kohalikud riigiasutused	KÜSK

3.1.2.2. Asumipõhiste kogukondade tekkimise soodustamine asulates.	x	x	x	x	x	x			KOVid	
3.1.2.3. Heade algatuste toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa	
3.1.2.4. Kogukond märkab ning kutsub eemalolijaid kogukonnas aktiivselt kaasa lööma.	x	x	x	x	x	x			Ühingud	
3.1.2.5. Perede tunnustamine, märkamine, toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid	
Tegevussuund 3.1.3. Noorte tunnustamine noortekeskustes ja koolides. Noorte kaasamine, märkamine ja tekkivate huvigruppide võimestamine. Omaalgatuse rahaline toetamine.										
3.1.3.1. Noorte tunnustamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid	
3.1.3.2. Noorte märkamine ja huvigruppide võimestamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
3.1.3.3. Igas omavalitsuses tegutseb noortevolikogu.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
3.1.3.4. Noorte kaasamine kohalikkude ja maakondlikusse arendustegevusse.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
3.1.3.5. Noorte kogukonnas aktiivselt kaasa lööma ärgitamine, noorte hääle kogukonnas võimendamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
Eesmärk 3.2. Meie maakonnas on turvalise, säästva ja keskkonnahoidliku mõtteviisiga inimesed.										
Tegevussuund 3.2.1. Puhta looduse hoidmine, kohaliku tervisliku mahetoidu tootmise toetamine.										
3.2.1.1. Säästva ja keskkonnahoidliku mõtteviisi levitamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ühingud, kogukonnad, ettevõtted	
3.2.1.2. Mahetoidu osakaalu tõstmine haridusasutustes, kaitseväge jt toitlustuses.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
3.1.2.3. Suurendada põllumajanduses mahetootmise osakaalu.	x	x	x	x	x	x			Ettevõtjad	
3.1.2.4. Kaubamärkide (Uma Mekk, Seto Küük jms) kasutuselevõtu propageerimine ja märkide võimestamine.	x	x	x	x	x	x			Võrumaa Talupidajate Liit, MTÜ Seto Küük	
Tegevussuund 3.2.2. Kogukondliku turismi ja matkaradade/seiklusparkide loomine, toetamine.										

3.2.2.1. Kultuuripärandi objektide, sh võru ja seto keele väärtustamine, hoidmine, presenteerimine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ühingud, kogukonnad, ettevõtted	
3.2.2.2. Kultuuripärandi esitlemine avalikus ruumis (skulptuurid, maalingud, installatsioonid jne), sh võru- ja setokeelsed sildid, viidad jne.	x	x	x	x	x	x			KOVid, erasektor, fondid	
3.2.2.3. Matkaradade võrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
3.2.2.4. Kogukondliku turismitegevuse toetamine.	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa
Eesmärk 3.3. Meie maakonnas toimivad elujõulised valdkondlikud ja piirkondlikult koostöövõrgustikud ja pidevalt arenevad ühingud.										
Tegevussuund 3.3.1. Seltsitegevuse toetamine suurema ühtsustunde ja heade omavahelist suhete loomiseks. MTÜde majandusliku elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse soodustamine. Võimekuse tõstmine,										
3.3.1.1. Koostöövõrgustike (sh valdkondadevaheline) omavaheline põimimine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	
3.3.1.2. Seltsitegevuse toetamine.	x	x	x	x	x	x			Kolmas sektor, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
3.3.1.3. Osalemine üleriigilistes võrgustikes.	x	x	x	x	x	x			Kolmas sektor, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 3.3.2. Maakonna elanike, sh suveelanike kaasamine kogukondlikku ellu, topeltsissekirjutuse võimaldamine.										
3.3.2.1. Suveelanike kaasamine kogukondlikku ellu.	x	x	x	x	x	x			KOVid	
3.3.2.2. Erinevate põlvkondade kokkuviiimine (näit. noored õpetavad eakatele digivahendite kasutamist, eakad noortele kudumist, eakad räägivad nii õppimise kui õpetamise olukorras võru või seto keeles jms.	x	x	x	x	x	x			KOVid	
Eesmärk 3.4. Meie maakond on hästi toimetulevate inimeste kasvulava, siin on parim paik laste ja noorte füüsiliseks ja vaimseks arenguks, elujõulistele perekondadele ja tegusatele eakatele.										
Tegevussuund 3.4.1. Mitmekesise erinevaid ühiskonnagruppe koostöösse kaasava huvitegevuse soodustamine.										
3.4.1.1. Transpordi korraldus kodu-kooli-huviringide vahel.	x	x	x	x	x	x			KOVid, MTÜ Kagu	
3.4.1.2. Avalike hoonete riskitasutus (koolid, rahvamajad, riigiasutused jne).	x	x	x	x	x	x			KOVid, riigiasutused	
3.4.1.3. Huvialadega tegelemise võimalused kodudele lähemale.	x	x	x	x	x	x			KOVid	Võrumaa Spordiliit
Tegevussuund 3.4.2 Kogukondade koordinaatori tegevuse käivitamine omavalitsustes.										
3.4.2.1. Kogukondade koordinaatori tegevuse käivitamine.		x	x			x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 3.4.3. Kaasav valitsemine.										

3.4.3.1. Avalike teenuste delegerimine kolmandale sektorile.	x	x	x	x	x	x			KOVid, kolmas sektor		
3.4.3.2. Teenuste osutamisel kaasata partneritena kolmandat sektorit.	x	x	x	x	x	x			KOVid, kolmas sektor		
3.4.3.3. Vabatahtlike päästekomandode ja abipolitseinike tegevuse toetamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, riik	Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet	
3.4.3.4. Kehtestada piirkonna avalike teenuste miinimumtase.	x	x	x	x	x	x			KOVid, riik, RAM KOPO		
3.4.3.5. Olemasoleva keskuste võrgustiku tugevdamine, eeskätt Võru linna kui maakonna- ja toimepiirkonna keskuse arendamine ja kaasajastamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOVid, fondid	KOVid, riik, RAM KOPO	KOVid	
3.4.3.6. Haldusvõimekuse suurendamine ja ametnike pädevuse tõstmine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, riik, fondid		
3.4.3.7. Haldusreformi II etapp - KOVide suurem lõimumine teenuste osutamisel.	x	x	x						KOVid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus	
3.4.3.8. KOV-ide esinduskeskuse rajamine (Tartu tn 25 Võru linn).	x	x	x				x	4 000 000	KOVid, riik, fondid		
3.4.3.9. Linnavalitsuse hoonete Jüri 11 ja Tartu 23 rekonstrueerimine.	x	x	x					2 300 000	Võru linn, riik, fondid		
3.4.3.10. Targa linna kontseptsiooni väljatöötamine.	x	x							Võru linn, fondid, erasektor		
3.4.3.11. Analüüsida maakonna omavalitsuste haldusmudelit ja pakutavaid teenuseid ning töötada välja ettepanekud jätkusuutlike teenuste osutamiseks.		x	x	x					KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, ministeeriumid	
3.5. Kestliku kogukonna valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid)											
3.5.1. Elamupiirkondadesse turvaliste avalike mänguväljakute ja rekreatsioonialade (sh pingid jm) rajamine vastavalt KOVide arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x			KOV, fondid	KOVid	Kogukond, erasektor
3.5.2. Meetmed ülejutusohus olevate piirkondade probleemide lahendamiseks vastavalt KOVde arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x			MAT, KOV, fondid, erasektor,	KOVid	
3.5.3. Loomade varjupaiga arendamine.	x	x	x				x		MAT, KOV, fondid	MTÜ Loomade Varjupaik	KOVid
3.5.4. Võru linnakalmistut teenindava taristu rajamine, sh juurdepääsuteede, parklate ja aia rajamine ning kabeli restaureerimine ja lemmikloomade kalmistu rajamine.	x	x	x	x	x	x		200 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	Võru vald
3.5.5. Setomaa valda jäätmejaama ja komposteerimisväljaku rajamine (Obinita) ning kalmistute investeeringud.	x	x	x	x	x	x			KOV, fondid	Setomaa vald	
3.5.6. Võru noortekeskuse ja õueala arendamine (Jüri 42).	x	x	x	x	x				MAT, KOV, fondid	Võru linn	Võru vald
3.5.7. Kaasaegse leinamaja arendaja ja haldaja leidmine ning teenuse pakkumiseks vajaliku taristu rajamine.	x	x	x	x	x				MAT, KOV, fondid	Võru linn	MAT, Võru vald, KOVid, fondid
3.5.8. Ühendamavalitsuse büroohoone Tartu 25 rekonstrueerimine (sh abielu piduliku sõlmimise saali remont).	x	x	x						MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid, haridusasutused

3.5.9. Noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuse toetamine (sh üritused, õpilasmalevad jm).	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
3.6. Kestliku kogukonna valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).										
3.6.1. Antsla kesklinna kujundusprojekti elluviimine.		x	x	x			1 000 000	KOV, fondid	Antsla vald	
3.6.2. Antsla valla muuseumile sobilike ruumide kohandamine.			x	x	x	x		KOV, fondid	Antsla vald	
3.6.3. Antsla valla kampaania "Suvila linna".		x	x	x	x	x		KOV	Antsla vald	
3.6.4. Urvaste koostöö- ja ettevõtluskeskuse arendamine. Urvaste seltsimaja kohalikele mikro- ja väikeettevõtetele mitmekülgsete võimaluste loomine - koostöö, tootearendus, ühisturundus. Seltsimaja teise korruse ruumide korrastamine.		x					50 000		Urvaste Külade Selts, Töötukassa, Võru Instituut	
3.6.5. Varstu noortemaja ruumide renoveerimine.		x	x	x			30 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
3.6.6. Viitina noortetoa kaasajastamine.	x						30 000	KOV	Rõuge vald	
3.6.7. Haanja rahvamaja rekonstrueerimine.			x	x			100 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
3.6.8. Misso rahvamaja rekonstrueerimine.			x	x	x	x	300 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
3.6.9. Viitina külakeskuse rekonstrueerimine.			x	x			150 000	KOV, fondid, MAT	Rõuge vald	
3.6.10. Nursi magasiaida renoveerimine		x	x	x	x		50 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
3.6.11. Suhka VPK/külaseltsi ladukuuri ehitus koos tehnika hoiuplatsiga.		x	x	x			40 000	MTÜ Amanda, KOV	Rõuge vald	
3.6.12. Rõuge valla skateparkide arendamine.			x	x	x	x	100 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
3.6.13. Rõuge taaskasutuskeskuse rajamine.			x	x	x	x	50 000	MTÜ, KOV, fondid	Rõuge vald	
3.6.14. Kangsti külamaja rekonstrueerimine.		x	x	x	x	x	100 000	fondid, KOV	MTÜ Kangsti Külaselts	
3.6.15. Rõuge valla kogukonnapõhiste teenusmajade arendamine.		x	x	x	x	x	300 000	fondid, KOV	Rõuge vald, MTÜd	
3.6.16. Rõuge depoo ehitus.	x	x	x	x	x	x	1 000 000	KOV, fondid	Rõuge vald, MTÜ Rõuge Priitahtlikud Pritsimed	MTÜ Rõuge Priitahtlikud Pritsimed
3.6.17. Setomaa valla teeninduspunktide ruumilise baasi väljaarendamine, inventari soetamine.	x	x	x	x	x	x		KOV	Setomaa vald	
3.6.18. Võru valla bussipeatuste uuendamine, valgustamine, ühine kujundus.		x	x	x	x	x	100 000	KOV	Võru vald	
3.6.19. Küla- ja asumikeskuste (sh kiigeplatside, seltsimajade, raamatukogude jne) arendamine.	x	x	x			x		KOVid, MTÜd, fondid	MTÜd	KOVid
3.6.20. Võru valla kogukonna keskuste arendamine sh külamajad, seltsimajad.		x	x	x	x	x	500 000	KOV, fondid, MTÜd	Võru vald, MTÜd	
4. Majandusvaldkond										
VE4.1. Meie maakonnas on jätkusuutlik ettevõtluskeskkond.										
Tegevussuund 4.1.1. Avaliku- ja erasektori ühistegevus avaliku ruumi ja teenuste arendusel.										

4.1.1.1. Avaliku- ja erasektori koostöös valmistatakse kasutuselevõtuks ette ettevõtlus- ja tööstusalad ning toetatakse ettevõtlus- ja tööstuspiirkondade arengut.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOVid, erasektor, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	
4.1.1.2. Arendatakse Kagu-Eesti ettevõtlusalade võrgustikku eesmärgiga ühiselt arendada ja turundada võrgustikku kuuluvaid alasid. Maakonna ettevõtjad ja avalik sektor panustavad tööstus- ja ettevõtlusalade turundamisse.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOVid, fondid	Kagu-Eesti maakondlikud arendusorganisatsioonid	KOVid, erasektor
Tegevussuund 4.1.2. Proaktiivne ettevõtluskeskkonna arendus.										
4.1.2.1. Võrumaa Kutsehariduskeskus arvestab õppekavade arendamisel ettevõtjate aktuaalsete vajadustega.	x	x	x	x	x	x		Võrumaa Kusehariduskeskus, erasektor	Võrumaa Kusehariduskeskus	Töötukassa, erasektor, HTM
4.1.2.2. Avalik ühistranspordikorraldus arvestab töötajate liikumise vajadustega.	x	x	x	x	x	x		Kagu Ühistranspordikeskus	Kagu Ühistranspordikeskus	KOVid, erasektor
4.1.2.3. Elamufondi arendamine töötajatele (sh mobiilsetele töötajatele) vajalike eluruumide kättesaadavuse parandamiseks.	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid, erasektor	KOVid, erasektor	Erasektor
Tegevussuund 4.1.3. Atraktiivne ja jätkusuutlik külastuspiirkonna taristu.										
4.1.3.1. Ettevõtluse arenguks vajaliku taristu rajamise ja arendamise toetuse väljatöötamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, RaM	KOVid
VE4.2. Meie maakonnas on ettevõtlusteadlikud, ettevõtlilikud ning motiveeritud ja kõrge kvalifikatsiooniga elanikud.										
Tegevussuund 4.2.1. Tarkvaraarenduskool Kood/Võru.										
4.2.1.1. Ettevõtetele info kogumine valmisoleku kohta võtta vastu praktikante ning selle teabe edastamine vastavatele kutse- ja kõrgkoolidele.	x	x	x	x	x	x		Võrumaa Kutsehariduskeskus, Töötukassa	Võrumaa Kutsehariduskeskus, Töötukassa	Erasektor, kutse- ja kõrgkoolid
Tegevussuund 4.2.2. Piirkonna ettevõtlusega sidus kutseharidus.										
4.2.2.1. Innovaatiliste teenuslahenduste heade praktikate jagamine läbi nutikate veebilahenduste.	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor
4.2.2.2. Tsenter veab eest tugitegevusi innovatsiooni rakendamiseks maakonna ettevõtetes.	x	x	x	x	x	x			Tsenter	Erasektor
4.2.2.3. Töötatakse välja toetusmehhanismid ettevõtetele kaasaegse ja säästliku tehnoloogia kasutuselevõtmise ning toote- ja teenuse innovatsiooni soodustamiseks.	x	x	x	x	x	x			MKM, RaM	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor
4.2.2.4. Piisava ja mõjusa teavituse korraldamine kaasaegse ja säästliku tehnoloogia kasutuselevõtu ning toote- ja teenuse innovatsiooni soodustavate toetusmeetmete, koolituste ning kohalike ja valdkondlike edulugude kohta.	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor
4.2.2.5. Ettevõtjad ja organisatsioonid tegutsevad keskkonda säästvalt.	x	x	x	x	x	x			Ettevõtjad, organisatsioonid	
Tegevussuund 4.2.3. Ettevõtluse elukaart kattev terviklikult toimiv tugivõrgustik ja tugiteenus.										

4.2.3.1. Noorte ettevõtlikkuse toetuse välja töötamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	RaM	Kagu-Eesti MAROd, KOVid, erasektor
4.2.3.2. Alustava ettevõtja starditoetuse ümberkujundamine arvestamiseks toetuse tingimustes piirkondlike erinevustega.	x	x	x	x	x	x			MKM, RaM, RTK	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor
4.2.3.3. Võru maakonnast välisriikidesse tööle läinud või tööl käivate inimeste huvi perioodiline kaardistamine Võru maakonda naasmise vastu (sh huvipakkuva töö valdkond, varasem töökogemus, haridus, palgaootus jm ootused) ning sellekohase registri koostamine töövahenduseks.	x	x	x	x	x	x		Töötukassa	Töötukassa	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor
4.2.3.4. IKT oskuste populariseerimine ja parendamine elanikkonna seas läbi formaalse ja mitteformaalse õppe.	x	x	x	x	x	x		Töötukassa	Töötukassa, Võrumaa Kutsehariduskeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor
Tegevussuund 4.2.4. Ettevõtlikud noored.										
4.2.4.1. Noorte ettevõtlikkuse tugivõrgustiku ja tegevuste arendamine.		x	x	x	x	x		Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti MAROd, KOVid, erasektor
4.2.4.2. Võru noorte HUUB-i käivitamine ja arendamine.		x	x	x	x	x		MAT, KOVid, Võru HUUB, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid
VE4.3. Meie maakonnas on jätkusuutlikud, nutikad ja paindlikud ettevõtted.										
Tegevussuund 4.3.1. Piirkonna ettevõtluskeskkonna maine.										
4.3.1.1 Era- ja avaliku sektori koostöös kaasaegse keskkonnaga ning läbimõeldud tugiteenustega kaugtöökeskuste väljaarendamine kogu maakonnas. Avaliku sektori eestvedamisel loodavate keskuste paiknemine ja teenused arvestavad maakonna tervikpilti.	x	x	x	x	x	x		KOVid, erasektor, fondid	KOV, RaM, SA Võrumaa Arenduskeskus, vabaühendused, erasektor	Erasektor, vabaühendused, Tsenter
4.3.1.2. Turundustegevuste ja -kampaaniate läbiviimine piirkonna tuntuse ning külalastavuse tõstmiseks.	x	x	x	x	x	x		MAT, fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Kagu-Eesti MAROd jt valdkondlikud
4.3.1.3. Perioodiliste teavitustegevuste läbiviimine kaugtööhuvi ja võimaluste kasvatamiseks.	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor, Tsenter, vabaühendused
Tegevussuund 4.3.2. Kestlik põllumajandus ja maheootmine.										
4.3.2.1 Toetada suuremat koostööd kohalike ettevõtete vahel erinevate äri käivitamiseks ning arenguks vajalike kompetentside kaasamisel.	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor, KOVid
4.3.2.2. Võru maakonna kui mahepiirkonna tuntuse suurendamine ja maheootmise laiema leviku soodustamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor	Valdkondlikud võrgustikud	Erasektor, KOVid, vabaühendused, SA Võrumaa Arenduskeskus

4.3.2.3. Kohaliku ja maheda tooraine laialdasem kasutamine lasteaedades, koolides, hooldekodudes ja muudes asutustes (sh ettevõtluses).	x	x	x	x	x	x		Erasektor, KOVid, fondid	Vastavad asutused, valdkondlikud võrgustikud, SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor, KOVid, vabaihendused
4.3.2.4. Kohalike toiduvõrgustike tegevuse ja toidutootjate koostöö toetamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	Valdkondlikud võrgustikud, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid
4.3.2.5. Kohalike ettevõtete nõustamine ja koolitamine riigihangetel osalemiseks.	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 4.3.3. Turismivõrgustike arendamine.										
4.3.3.1. Erasektori toetamine uute ning olemasolevate turismiobjektide, turismitoodete ja -teenuste arendamisel.	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	Erasektor	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Tsender, MTÜ Setomaa Turism
4.3.3.2. Võro- ja seto kultuuri tunnusgraafika ja märgised on tehtud ettevõtetele kättesaadavaks, atraktiivseteks ning nende kasutamine lihtsaks. Tunnusgraafikat haldavad organisatsioonid kaasavad järjepidevalt uusi kasutajaid. Toodete ja teenuste turundamisel kasutatakse võro ja seto keelt.	x	x	x	x	x	x		Seto Instituut, Võro Instituut	Seto Instituut, Võro Instituut	SA Võrumaa Arenduskeskus, võrgustikud
4.3.3.3. Lõuna-Eesti turismi arendusorganisatsioonis osalemine ja Võro maakonna kui turismisihtkoha turundamine.	x	x	x	x	x	x		SA Võrumaa Arenduskeskus, EAS, KOVid, turismiettevõtjad	Lõuna-Eesti Turismiklaster, SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Turismiliit, MTÜ Setomaa Turism, KOV, EAS
4.3.3.4. MTÜ Setomaa Turism kui turismi arendusorganisatsiooni arendamine.	x	x	x	x	x	x		Setomaa programm	Setomaa Vald	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOV
Tegevussuund 4.3.4. Kohalike ressursside väärindamine, ring- ja rohemajanduse ning isemajandamise võimekuse kasv.										
4.3.4.1. Perioodiliste uuringute läbiviimine kohalike toodete ja teenuste eelistamise seireks.	x	x	x			x		Fondid	Valdkondlikud võrgustikud ja klastrid	SA Võrumaa Arenduskeskus
4.3.4.2. Kohalike tootemärgiste laiema kasutamise ja tuntuse suurendamise toetamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	Valdkondlikud võrgustikud ja klastrid	SA Võrumaa Arenduskeskus
4.3.4.3. Maakonna ressursiomapära ning ressursside tõhusamate kasutusviiside uurimine.	x							Fondid	Võrgustikud	Kõrgkoolid
4.7. Majandusvaldkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).										
4.7.1. Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskuse arendamise II etapp.	x	x					1 600 000	MAT, Võrumaa Kutsehariduskeskus, fondid	Võrumaa Kutsehariduskeskus	
4.7.2. Maratinurga tööstusala arendamine.		x	x	x	x		1 545 000	KOV, fondid	Antsla vald	

4.7.3. Ettevõtlusinkubatsiooni teenuse arendamine Rõuges ja Rõuge valla töötusalade arendamine.			x	x	x	x	900 000	MAT, KOV, fondid	Rõuge vald	
4.7.4. Obinitsa tööstusala arendamine.	x	x	x	x	x	x	1 000 000	MAT, KOV, fondid, erasektor	Setomaa vald	
4.7.5. Loomemaja projekteerimine ja ehitamine Võru linna.	x	x	x	x	x		533 075	MAT, KOV, fondid, erasektor	Võru linn	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, MTÜ Võru Huub, MTÜ Vana-Võrumaa Käsitüü, Võro Intituut
4.7.6. Olemasolevate ja taaskasutusele võetavate ettevõtlusalade (nt endine KEK territoorium, endine naftabaas, KEIK jne) taristu arendamine Võru linnas.	x	x	x	x	x	x	4 513 812	MAT, KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor	
4.7.7. Võrusoo tööstusalal taristu I ja II etapi väljaarendamine.	x	x	x	x	x		1 769 350	MAT, KOV, fondid,	Võru linn	SA Võrumaa
4.7.8. Võrukivi tehnopargi edasiarendamine.	x	x	x	x	x			MAT, KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus
4.7.9. Tööstusalade (Vastseliina, Väimela) arendamine.							50000	KOV, fondid, erasektor	Võru vald	SA Võrumaa Arenduskeskus
4.7.10. Pokumaa teemapargi edasiarendamine.							2 000 000	SA Pokumaa, Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus, MTÜ Vanaajamaja	SA Pokumaa	
4.7.11. Liiklusõppe keskuse rajamine Uue-Antslasse.		x	x	x	x	x	1 200 000	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ	
4.7.12. Multifunktsionaalne veekeskus.		x	x	x	x	x	2 500 000	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ	
4.7.13. Vana-Antsla mõisa väljaarendamine kaunite kunstide keskusena.		x	x	x			600 000	MTÜ Anzen arendusselts	MTÜ Anzen arendusselts	
4.7.14. Rogosi mõisakompleksi renoveerimine ja arendamine.	x	x	x	x	x	x	850 000	Fondid, erasektor	Rõuge vald, SA Rõuge valla turism	
4.7.15. Suure Munamäe kui rahvusvahelise tähtsusega turismiatraktsiooni arendamine.	x	x	x	x			500 380	KOV, fondid	Rõuge vald, SA Rõuge valla turism	
4.7.16. Vastse-Roosa – Ape puhke- ja spordikompleksi rajamine.		x	x	x	x	x	1 500 000	Metsavenna Turismitalu OÜ, KOV, investorid	Metsavenna Turismitalu OÜ	
4.7.17. Misso automotospordikeskuse arendamine.	x	x	x				60 000	KOV, MTÜ Kolme Kandi Klubi	piirkondlikud MTÜ-d	
4.7.18. Paganamaa teemapargi loomine.		x	x	x	x	x	95 000	Krabi Külaselts, Paganamaa Arendamise MTÜ, KOV	piirkondlikud MTÜ-d	

4.7.19. Värskas Sanatoorium/SPA/Veekeskuse võimaluste arendamine.	x	x	x	x	x	x		Värskas Sanatoorium	Värskas Sanatoorium	
4.7.20. Kaubakeskuse arendamine.		x	x	x			1 000 000	Coop Põlva	Coop Põlva	Setomaa vald
4.7.21. Väikesadamate arendus (Lüübnitsa, Beresje, Vööpsu).	x	x	x	x	x	x	200 000	Fondid	MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu	Setomaa vald
4.7.22. Seitsmemäe rajamine ja matkaradade arendamine		x	x	x	x	x	200 000	Fondid, RMK, KOV	RMK, Setomaa vald	Kaitseliit
4.7.23. Avalike tualettide rajamine Setomaa valda.		x	x	x	x	x		KOV	Setomaa vald	Turismiettevõtted
4.7.24. Võru linna keskväljaku arendamine.	x	x	x	x	x		3 213 240	MAT, KOV, fondid,	Võru linn	
4.7.25. Tamula ja Kubija järve kaldaalade arendamine (paadisillad, kalastusplatvormid, vettelaskmiskohad, rannavalvetorn, suplusakatooriumi jne).	x	x	x	x	x		452 000	MAT, KOV, fondid, erasektor	Võru linn	
4.7.26. Turismitaristu arendamine (viidad, infosildid, müügiletid jne).	x	x	x	x	x		25 000	MAT, KOV, fondid, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus, Rõuge vald, SA Rõuge valla turism	KOVid
4.7.27. Veekeskuse rajamine Võru linna.	x	x	x			x		MAT, erasektor,	Erasektor	KOVid
4.7.28. Mitmeotstarbelise vabaajakeskuse ja selleks vajaliku taristu rajamine Võru linna.	x	x	x			x	2 200 000	MAT, erasektor, fondid	Erasektor, SA Võrumaa	KOVid
4.7.29. Vagula järve väikesadama ehitamine.		x	x	x	x	x	400 000	KOV, fondid	Võru vald	
4.7.30. Turismiinfo kättesaadavuse tagamine, nähtavuse suurendamine ja arendamine.	x	x	x	x	x			KOV, SA Võrumaa Arenduskeskus, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Turismiliit, MTÜ Setomaa Turism, KOV, EAS
4.7.31. Vastseliina Piiskopilinnuse elamuskeskuse, rahvusvahelise tähtsusega turismiatraktsiooni ja palverännu sihtkoha arendamine.		x	x	x	x	x		KOV, SA, riik, fondid	Vastseliina Piiskopilinnuse Sa	Ettevõtjad, MTÜ, EAS, KOVid
4.7.32. Kütioru puhkekeskuse väljaarendamine vabaajakeskuseks.	x	x	x			x		Erasektor, KOV, fondid	Erasektor	KOVid, Võrumaa Arenduskeskus.
4.7.33. Luha tänava pikenduse kaudu Tallinn-Luhamaa maanteele läbimurde kavandamine.	x	x	x	x				MAT fondid, KOVid	Võru linn	
4.7.34. Endise naftabaasi territooriumi (Kose tee 8) reostuse likvideerimisele ja maale uue kasutusotstarbe leidmisele kaasaaitamine.	x	x	x	x	x			Erasektor, KOV, fondid, riik	Erasektor	
4.8. Majandusvaldkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).										
4.8.1. Linna- ja maastikupilti kahjustavate maa-alade korrastamine ja kasutuselevõtu soodustamine ning vajadusel ehitiste lammutamine.	x	x	x			x		KOV, fondid, erasektor	KOVid, erasektor	
4.8.2. KOVde tegevuseks mittevajalike kinnistute müük ja vajalike ost ning munitsipaliseerimine.	x						75 000	KOV, riik	KOVid	

4.8.3. Energiaparkide rajamine Rõuge valla munitsipaalasutuste juurde.		x	x	x	x	x	500 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
4.8.4. KOVide administratiivhoonete renoveerimine (sh energiasäästu suurendamine), laiendamine ja vajadusel uute ehitamine.	x	x	x	x	x			KOV, fondid	KOVid	
5. Kultuuri ja eripära valdkond										
<i>VE5.1.1. Maakonnas on rikkalikult võimalusi kultuuri tegemiseks ja selles osalemiseks ning inimesed väärtustavad võru ja seto kultuuriruumidel põhinevat pärandit.</i>										
<i>Tegevussuund 5.1.1. Võru ja seto kultuuriruumide igakülgne toetamine, sh nii kultuuripärandi hoidmine, uurimine ja tutvustamine kui ka pärandil põhinevate uute algatuste käivitamine ning võru ja seto kultuuriruumide ühistegevuse toetamine.</i>										
5.1.1.1. Võru- ja setokeelsete ning nende keelte kasutamist toetavate ja õpetavate trükiste koostamine ning koolituste ja infopäevade korraldamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut	KOVid, teadusasutused, mäluasutused, ettevõtjad, MTÜd ja külaseltsid jt
5.1.1.2. Läbi väärtuspõhise kasvatus kasvatada lasteaedades ja koolides usku Võromaa ja Setomaa väärtustesse, lastega suhtlemisel kasutatakse võru ja seto keelt.	x	x	x	x	x	x			KOVid, maakonna haridusasutused	Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt
5.1.1.3. Pärimuskultuuri elujõu hoidmine sündmuste kaudu, sh võru ja seto keele ja muude kultuurielementide kasutamine neil sündmustel.	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor, KOV	Sündmuste korraldajad	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, Setomaa Liit, seltsid,
5.1.1.4. Pärandkultuuri õppepäevad (kombestik, tavad, elustiil jne), võimalikult palju võru ja seto keeles.	x	x	x	x	x	x			KOVid, maakonna haridusasutused, noortekeskused, kultuuriasutused, muuseumid, külaseltsid	Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt
5.1.1.5. Võru ja seto keele ehk piirkondlike põliskeelte ja kultuuri suurem nähtavus rahvusringhäälingu ja teistes meediakanalites.	x	x	x	x	x	x			ERR, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut,	Meediaettevõtted
5.1.1.6. Pärimuskultuuri elujõu hoidmine sündmuste kaudu, sh võru ja seto keele ja muude kultuurielementide kasutamine neil sündmustel.	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor, KOV	Sündmuste korraldajad	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, Setomaa Liit, seltsid

5.1.1.7. Tutvustame Võru maakonda läbi unikaalsete, kultuuripärandil ja kultuuriruumidel põhinevate lugudega.		x	x	x	x	x		KOV, erasektor, fondid	Ettevõtjad, sündmuste korraldajad, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Setomaa Muuseumid, Seto Instituut, Võrumaa Turismiliit, raamatukogud, kultuuritöötajad ettevõtjad jt
5.1.1.8. Piirkonda ja eripära tutvustavad teemapäevad ja sündmused (suitsusauna nädal, UMA MEKK kohvikute ja restoranide nädal, kostipäiv, kultuuri ja käsitöötalude päev, Võru maakonna erinevad spordiüritused jne.	x	x	x	x	x	x			Ettevõtjad, korraldajad, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Võrumaa Turismiliit, ettevõtjad,
5.1.1.9. Võru maakonna huvilistele kättesaadav filmifondi teenus.			x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Tartu Filmifond, Tartu Loomemajanduskeskus
5.1.1.10. Võru Linnateatri tegevuse taastamine, sh võru ja setokeelsete etenduste esitamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, fondid KOVid	SA Võru Kannel, Võru linn, Kultuuriministeerium	Kultuuriministeerium, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut
Tegevussuund 5.1.2. Keskkonnahoidliku kultuurikorralduse põhimõtete rakendamine kultuuritegevuse ökoloogilise jalajälje vähendamiseks.										
5.1.2.1. Keskkonnahoidlik sündmuste korraldamine, ökoloogilise jalajälje vähendamine ja hindamine.	x	x	x	x	x	x			sündmuste korraldajad	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid
5.1.2.2. Olemasolevate hoonete suurem multifunktsionaalne (sh hoonete ja ruumide riskasutust) kasutamine.	x	x	x	x	x	x			KOVid, Võru Instituut, Setomaa Muuseumid, riigiasutused	
Tegevussuund 5.1.3. Noored on aktiivselt kaasatud kultuuriellu nii tegijate, korraldajate kui ka osasaajatena. Noored tunnevad kohalike kultuuriruumide.										
5.1.3.1. Noorte isetegemiste ja algatuste toetamine.	x	x	x	x	x	x		KOV	Võru maakonna noored, noortekeskused, kultuuriasutused	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus
5.1.3.2. Noorte kaasamine sündmuste korraldamisse (Uma Pido, Seto Folk, Võru Pärimustantsu Festival, Seto Kuningriigi Latsipäiv, Seto Kuningriigi päev, Võru Lastefestival, Võro-Seto Noortefest, Võru maakonna laulu- ja tantsupidu, spordisündmustel jne) ja koolitusse (nt IT alaste oskuste õpetamine eakatele).	x	x	x	x	x	x		KOV	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt	Ettevõtjad
Tegevussuund 5.1.4. Kultuuri, sh võro ja seto keele ning kultuuripärandi tihedam sidumine koolide õppetegevusega, lastele ja noortele laialdaste võimaluste loomine kultuuris osalemiseks.										

5.1.4.1. Omakultuuri ja eripära tutvustamine erisündmustel (nt Võru keele nädal, Seto keele nädal), aga ka pidevalt ja aastaringi (nt võru- ja setokeelsete laulude laulmine lasteaiades, koolides ja lauluringides, võru- ja setokeelsete raamatute ettelugemise või tutvustamise päevad raamatukogudes, Võru maakonna suuremad spordiüritused, nt Võrumaa pikamaajooksude sari jne).	x	x	x	x	x	x			Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, kultuuriasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused, Raamatukogud, KOVid, ettevõtjad, Võrumaa Spordiliit jt
5.1.4.2. Koostööprojektide elluviimine maakonna haridusasutustega, sh loovtööde juhendamine kultuurivaldkonnas, kohalikul pärimusel põhinevate õpilasfirmade nõustamine, õpilasesinduste kaudu noorte kaasamine ning keele - ja kultuuriõppe moodulite lisamine õpiprogrammi.		x	x	x	x	x		Kultuurivaldkonna töötajad, KOVid	Kultuurivaldkonna töötajad, KOVid	Haridus - ja kultuuriasutused
5.1.4.3. Maakonnas leiduvad praktikavõimaluste kaardistamine kõrgkoolide ja kutseasutuste üliõpilaste kaasamiseks maakonna kultuurikorraldusse ning võimaluste loomine noorte aktiivseks kaasamiseks maakonna kultuuriasutuste ja -organisatsioonide töösse.		x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	haridusasutused, huvikoolid, kultuuriasutused
5.1.4.4. Võru ja seto keele õpe ning igapäevane kasutamine.	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid, ettevõtted, perekonnad, asutused	Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus
5.1.4.5. Vana-Võromaa eelkooliealiste laste võru keele ja kultuuri õpe, Setomaa eelkooliealiste laste seto keele ja kultuuri õpe, võru- ja setokeelsete viiepäevaste lasteaiarihmade avamine, keelekursused noortele lasteaiapäetajatele.	x	x	x	x	x	x	38,000 aastast		Võru Instituut, Vana-Võromaa lasteaiad, Seto Instituut, Setomaa Liit, KOVid	Vana-Võromaa lasteaiad, HTM, Vana-Võromaa omavalitsused
Tegevussuund 5.1.5. Kultuurielu on lihtsalt kättesaadav ja ligipääsetav kogu elukaar ulatuses										
5.1.5.1. Elukogenud põlvkonna suurem kaasamine kogukondlikesse tegevustesse. Sündmuste korraldamise kaasata nii noored kui vanad.	x	x	x	x	x	x				Kogukonnad
Tegevussuund 5.1.6. Rahvusvahelistes programmides ja projektides osalemise soodustamine.										
5.1.6.1. Piiriülestes programmides ja projektides osalemine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	KOVid, organisatsioonid	SA Võrumaa Arenduskeskus
5.1.6.2. Väliskoostöö arendamine.	x	x	x	x	x	x		Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, organisatsioonid	Erasektor
5.1.6.3. Loomeinimeste ja projektikirjutajate kokkuviiimine.	x	x	x	x	x	x				Maakonna
Eesmärk 5.2. Kultuurivaldkond on koordineeritud, tõhusalt avalikkusele kommunikeeritud ning eestvedajad hinnatud ja väärtustatud.										

Tegevussuund 5.2.1. Kultuurivaldkonna spetsialistide, juhendajate ja eestvedajate tunnustamine ja väärtustamine, järelkasvu toetamine ning valdkonnas töötavate inimeste oskuste ja teadmiste järjepidev arendamine.										
5.2.1.1. Võtmeinimeste motiveerimine ja tunnustamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit	KOVid, instituudid jt
5.2.1.2. Järelkasvu märkamine, tunnustamine ja toetamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	
5.2.1.3. Regulaarse koolitus- ja arendusprogrammi algatamine kultuuritegijate oskuste ja teadmiste arendamiseks ning koostöö tõhustamiseks teiste valdkondadega.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kultuuriasutused
5.2.1.4. Mentorprogrammi väljatöötamine, mille abil kogenud kultuurijuhid - ja korraldajad saavad toetatada järelkasvu.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid,
5.2.1.5. Kultuurisõbralike koolide ja õpetajate tunnustamine, kes oskuslikult põimivad kultuuri ja õppetööd.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid,
5.2.1.6. Kultuurivaldkonna töötajate pidev oskuste ja teadmiste arendamine	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	
Tegevussuund 5.2.2. Kultuurijuhtide- ja tegijate koostöövõrgustiku laiendamine ning maakondliku kultuurikorralduse koordineerimise tõhustamine.										
5.2.2.1. Erinevate kultuurivaldkondade toetamine.	x	x	x	x	x	x		Eesti Kultuurkapital, Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp, Eesti Rahvakultuuri Keskus	KOV	SA Võrumaa Arenduskeskus
5.2.2.2. Uuendame regulaarselt Loov Võru maakond kultuurivaldkonna tegevuskava, viime seda ellu läbi iga-aastase tööplani ning kavandame maakonnaüleseid ühisalgatusi	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskuse, KOVid, kultuuritöötajate võrgustik	Valdkonnad tegustevad organisatsioonid, valdkondade eestvedajad, valdkondadeüleised partnerid

5.2.2.3. Maakonna kultuurijuhtide koostöökogu käivitamine ning regulaarsete kohtumiste korraldamine maakonna eri piirkondades.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskuse, KOVID	Valdkonnad tegustevad organisatsioonid, valdkondade eestvedajad
5.2.2.4. Maakondliku kultuurifoorumi korraldamine, et tuua kokku kogu maakonna kultuuriavalikus ja teiste seotud valdkondade esindajad.		x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskuse, KOVID	Valdkonnad tegustevad organisatsioonid, valdkondade eestvedajad
5.2.2.5. Setomaa ja Vana-Võromaa kultuuriprogrammi rakendamine.	x	x	x	x	x	x		Kultuuri-ministeerium	Seto Instituut, Eesti Rahvakultuuri Keskus	Setomaa vald, SA Võrumaa Arenduskeskus
5.2.2.6. Maakondliku kultuurikorralduse kontseptsiooni väljatöötamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVID	
5.2.2.7. Lõuna-Eesti ülese kultuurialase koostöö arendamine.	x	x	x	x	x	x		KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus, MAROD, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, MAROD	KOVID, MTÜd, Kultuuriasutused, Petserimaa, KOTUS, Põlvamaa Arenduskeskus,
Tegevussuund 5.2.3. Kogu maakonda katva kasutajasõbraliku ja funktsionaalse kultuur-, spordi ja turismiinfo süsteemi väljatöötamine.										
5.2.3.1. Ürituste info kättesaadavuse parandamine (hoolitsemise selle eest, et omavalitsuste kultuuriinfo oleks kohalikele ja küllastajatele kasutajasõbralik ja kättesaadav). Ühise infoplatvormi arendamine või olemasolevate platvormide aktiivsem kasutamine (sündmused, teenused jms.) Kultuurikava.ee kui ka visitvoru vahendusel.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus; KOVID, kultuuriasutused	Ürituste korraldajad, teenuste pakkujad
5.2.3.2. Maakonna kultuuritegijaid, loomeettevõtjaid ja teisi seotud osapooli ühendava sotsiaalmeediagrupi loomine ja selle kaudu ühisesse infovälja olulisema osa maakonna kultuurivaldkonnas kaasamine.		x	x	x					SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVID, kultuuriasutused	Ürituste korraldajad, teenuste pakkujad
5.2.3.3. Tihedam koostöö kultuuri- ja spordivaldkonna vahel, seisame selle eest, et spordisündmused oleksid kajastatud visitvoru.ee lehel.		x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus; KOVID, kultuuriasutused, Lõuna-Eesti ühine turismiarendusorganisatsioon	Spordiürituste korraldajad, teenuste pakkujad, MTÜ Võrumaa Spordiliit
Tegevussuund 5.2.4. Kultuuri- ja spordivaldkonna ligipäätavuse ning kättesaadavuse suurendamine kõikidele inimestele, sh erivajadustega inimestele.										

5.2.4.1. Erivajadustega inimestele kultuurile ja spordisündmustele ligipääsetavuse tagamine.	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Setomaa Muuseumid, Võru Instituut, Raamatukogud, Võrumaa Puuetega Inimeste Koda, Võrumaa Vaegkuuljate Liit, Võrumaa Spordiliit. it
Tegevussuund 5.2.5. Kultuuri-, spordi- ja turismitaristu ajakohastamine, sh investeerimine kaasaegsetesse tehnilistesse lahendustesse digivõimekuse tõstmiseks.										
5.2.5.1. Kultuuri-, spordi- ja turismitaristu ajakohastamine sh investeeringud kaasaegsetesse tehnilistesse lahendustesse digivõimekuse tõstmiseks.	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Kultuuri- spordi- ja turismiasjalised
Tegevussuund 5.2.6. Spordi- ja liikumisharrastamise võimaluste mitmekesistamine ja arendamine.										
5.2.6.1. Matkaradade, terviseradade ja kergliiklusteede võrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x		RMK, KOV, fondid	RMK, KOV, Setomaa Turism, Võrumaa Turism, Võrumaa Spordiliit,	
5.2.6.2. Pirita klooster - Vastseliina Piiskopilinnus palverännutee arendamine.	x	x	x	x	x	x		fondid, Pirita klooster, SA	Pirita klooster ja Vastseliina Piiskopilinnuse SA	MTÜd, ettevõtjad, SA, KOV, riik
5.2.6.3. Olemasolevate matkaradade, terviseradade ja kergliiklusteede korrastamine ja hooldamine.	x	x	x	x	x	x		RMK, KOV, fondid	RMK, KOV, Transpordiamet	MTÜd, ettevõtjad
5.2.6.4. Veematkaradade ja matkaradade rajamine ning arendamine maakonnas (Tamula- ja Vagula järv, Võhandu ja Piusa jõgi). Veeaktraksioonide arendus. Ümber Tamula järve matkaraja arendus.	x	x	x	x	x	x		MAT, Võru linn, Võru vald	Võru linn, Võru vald	Võrumaa Spordiliit
5.2.6.5. Veematkaradade ja matkaradade rajamine, veeaktraksioonide arendus (Õrsava järv, Väraska laht, Beresje-Lüübnitsa matkarada).	x	x	x	x	x	x		MAT, Setomaa vald	Setomaa Vald	Võrumaa Spordiliit
Eesmärk 5.3. Kultuuril ja loovusel põhinev ettevõtlus loob töökohti ja panustab kestlikku arengusse ning kultuuri toetamises nähakse pikaajalise mõjuga investeeringut.										
Tegevussuund 5.3.1. Loomemajandusalase teadlikkuse tõstmine ja loomeettevõtluse arenguks soodsate tingimuste loomine.										
5.3.1.1. Maakonnas loomemajanduse alase teadlikkuse tõstmine ning kaasa aitamine kohalike loomeettevõtjate edukale toimimisele.		x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Ettevõtjad, Loomemajad, seltsid, keskused
5.3.1.2. Võru maakonna kultuuriuuringu läbiviimine, et kaardistada kultuurikorralduse hetkeseisu, ootusi ja vajadusi, ning panustame Lõuna-Eesti loomemajanduse kaardistuse kvalitatiivse uuringu läbiviimisse.		x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Tartu Loomemajanduskeskus
5.3.1.3. Võru ja seto keele ja kohalike kunstnike loomingu ning ajaloo- ja kultuuripärandi avalikku ruumi viimine.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	Perekonnad, kogukonnad, loomeinimesed, KOVid Võru	Ettevõtjad
Tegevussuund 5.3.2. Võru maakonna kultuuriturismi teekondade väljaarendamine ja turundamine ning kultuuripärandil põhinevate turismitoodete ja -teenuste väljaarendamine.										

5.3.2.1. Piirkonna-mainekujunduses lugudele ja legendidele põhinevate algatuste toetamine (nt Võru linn, mis räägib lugusid giidituurid Võru linnas jne).	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, erasektor, fondid	Ettevõtjad, sündmuste korraldajad, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Setomaa Muuseumid, Seto Instituut, Võrumaa Turismiliit, raamatukogud, kultuuritöötajad ettevõtjad jt
5.3.2.2. LOOV VÕRU MAAKOND tegevuskava väljatöötamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x		KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	MTÜd, Kultuuriasutused, ettevõtjad, ürituste korraldajad, kogukonnad, Kulmin
Eesmärk 5.4. Kultuuri-, loodus- spordi- ja toiduturismi pakkumine põhineb eristaval ja rikkalikul vaimsel ja ainelisel kultuuripärandil.										
Tegevussuund 5.4.1. Kultuuri tihedimimine teiste valdkondadega, sh hariduse, sotsiaaltöö, heaolu, turvalisuse, avaliku ruumi, majanduse, lõimumise jt seotud valdkondadega.										
5.4.1.1. Piirkonna tähtsündmuste ja eripäral tuginevate kultuuri- ja spordisündmuste korraldamine.	x	x	x	x	x	x		Sündmuste korraldajad, KOV, fondid, erasektor	Sündmuste korraldajad	Võrumaa Spordiliit
5.4.1.2. Vana-Võrumaa suitsusaunapärandi hoidmine ja arendamine.	x	x	x	x	x	x			Võru Instituut, MTÜ Sann ja Süük, MTÜ Võro Selts VKKF	
5.4.1.3. Seto leelo traditsiooni hoidmine.	x	x	x	x	x	x			Setomaa Liit, Seto Instituut, Seto Leelotarko Kogo	
5.4.1.4. Seto Kuningriigi päeva korraldamine.	x	x	x	x	x	x	30 000 aastas	KOV	Setomaa vald	
5.4.1.5. Uma Mekki koostöövõrgustiku ja tootesarja arendamine.	x	x	x	x	x	x			UMA MEKK koostöövõrgustik	
5.4.1.6. Seto Külavüü, Seto Kütük, tegevuste arendamine.	x	x	x	x	x	x			Setomaa Liit, Seto Külavüü, Setomaa Turism	Seto Instituut
5.4.1.7. Uma Pido korraldamine.			x			x			Võru Instituut, UMA Pido korraldusmeeskond, MTÜ Võro Selts VKKF	KOVid

5.4.1.8. Kreutzwaldi pärandi igakülgne tutvustamine (sh aastaringised üritused, sh Kreutzwaldi päevade korraldamine talvehooajal, Kreutzwaldi mälestusmedali ja stipendiumi parem turundamine jne).	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, fondid, erasektor	Võru Instituut, Võru Linnavalitsus, Raamatukogud	
5.4.1.9. Vana-Võromaa ja Setomaa käsitöö ja tootearendus- ja turundusvõrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x	20 000 aastas		MTÜ Vana-Võromaa Käsitöö, Võru Instituut, Seto Käsitöö Kogo, Setomaa Liit	Vana-Võromaa ja Setomaa käsitöölised ja käsitööettevõtted, turismisektori ettevõtjad, UMA MEKK võrgustik, loomeettevõtjad jt piirkonna eripärasid kasutavad ettevõtjad
5.4.1.10. Traditsiooniliste laatade korraldamine (Lindora Laad, Vastseliina Maarahva Laad, Hauka Laad, Lüübnitsa Sibula - ja Kalalaad jt).	x	x	x	x	x	x			Laatade korraldajad	
5.4.1.11. Piirkonnale ainuomaste kultuurisündmuste tunnusmärkide võimestamine (Seto Kuningriik jt Setomaa tähtsündmused; Võru Lastefestival, Võru Pärimustantsu festival; Hauka Laad, Vastseliina Laad, Võro - Seto noortefesti jne).	x	x	x	x	x	x			Ürituse korraldajad	Setomaa Turism, Võrumaa Turism
5.4.1.12. Piirkonnale ainuomaste spordisündmuste ja spordiobjektide tunnusmärkide võimestamine, nt Haanja Spordi- ja puhkekeskus, Kubija Terviserajad, Kütioru keskus; Võhandu Maraton ja veematkarajad, Võrumaa Pikamajooksude sari, Võrumaa Suusasari, Haanja 100, erinevate spordialade sarjad jne).	x	x	x	x	x	x			Ürituste korraldajad Võrumaa Spordiliit	Setomaa Turism, Võrumaa Turism
5.4.1.13. Võrokeelse ja setokeelse meedia arendamine.	x	x	x	x	x	x	150 000 aastas		MTÜ Võro Selts VKKF, Võru Instituut, Setomaa Liit	SA Kultuurileht, ERR jt
5.4.1.14. Võru linna kui lastesõbraliku linna kuvandi tugevdamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, Võru linn, fondid	SA Võru Kannel, Võru linn	MTÜd, KOV, erasektor, ettevõtjad, haridusasutused, huviharidusasutused, kogukond
5.4.1.15. Maakonna laulu- ja tantsupeo traditsioonide hoidmine.	x	x	x	x	x	x		KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ettevõtjad, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused, huvikoolid, kultuuriasutused	MTÜd, erasektor, kogukonnad, maakonna kollektiivid

5.4.1.16. Eesti sauna-aasta 2023 läbiviimises osalemine, et tutvustada laiemalt UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kuuluvat Vana-Võrumaa suitsusaunakombestikku.	x	x	x							MTÜd, erasektor, kogukonnad
5.4.1.17. Tartu 2024 Euroopa kultuuripealinna projektides osalemine, sh võru ja seto keele ja kultuuri kasutamine ja propageerimine kultuuripealinna programmis eri sündmustel. Maakonna suuremate spordisündmuste kaasamine.	x	x	x					KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ettevõtjad, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	MTÜd, erasektor, kogukonnad, ettevõtjad, korraldajad
5.7. Kultuuri ja eripära valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).										
5.7.1. Kubija lauluväljaku rekonstrueerimine.	x	x					600 000	MAT, Võru linn, maakonna KOVid	Võru linn	KOVid
5.7.2. Värska laululava ehitus ja arendused.	x	x	x				300 000	SAP, KOV	Setomaa vald	
5.7.3. Jäähalli rajamise toetamine Võru linna.	x	x	x			x	3 500 000	MAT, KOV, erakapital	Erakapital	KOVid
5.7.4. Reketialade halli ja väliväljakute rajamine.	x	x	x				1 500 000	MAT, KOV, erakapital	Erakapital	KOVid
5.7.5. Võru kinosali ja blackboxi arendamine.	x	x		x	x		2 000 000	MAT, Kultuuri-ministeerium, SA	SA Võru Kannel, KOV, erasektor	Kultuuriministeerium, fondid
5.7.6. Võru Kannel kaasajastamine ja energiatõhususe suurendamine, sh Kandle aia arendamine ja lava rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	700 000	MAT, SA Võru Kannel, KOV, fondid	SA Võru Kannel, KOV	Kultuuriministeerium, fondid
5.7.7. Vana-Võrumaa keskuse rajamine Võru linna (Kreutzwaldi 16, muuseum, galerii, Võro Instituut jne).	x	x	x	x	x		6 000 000	MAT, KOV, fondid	Võru Instituut, Kultuuriministeerium	KOVid
5.7.8. Setomaa muuseumide arendus.	x	x	x	x	x	x	500 000	KOV, Kultuuri-ministeerium	Setomaa vald	
5.7.9. Jüri 54 keskraamatukogu hoone energiaauditi koostamine ja rekonstrueerimine.	x	x	x				2 560 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
5.7.10. Linda Rahvamaja hoone rekonstrueerimine.		x	x	x	x		800 000	KOV, fondid	Antsla vald	
5.7.11. Vana-Antsla mõisapargi korrastamine.		x	x	x			100 000	MTÜ Anzen Arendus	MTÜ Anzen Arendus	
5.7.12. Uue-Antsla mõisapargi korrastamise II etapp.		x	x	x			500 000	KOV, fondid	Antsla vald	
5.7.13. EELK Urvaste koguduse kiriku rekonstrueerimine.		x	x	x	x	x	100 000	EELK Urvaste kogudus/Muinsuskaitseamet	Antsla vald	
5.7.14. Võru Katariina kiriku rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x		50 000	KOV, fondid	EELK Võru Katariina kogudus	

5.7.15. Värska tervisespordikeskuse arendamine.	x	x	x	x	x	x	50 000	KOV, Eesti Terviserajad	Setomaa vald	
5.7.16. Kubija tervise- ja rekreatsioonikeskuse edasiarendamine ning kaasaegse energiatõhususa teenindushoone rajamine.	x	x	x	x	x	x	1 736 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn, SA Võru Spordikeskus	KOV, RMK, MTÜd
5.7.17. Võru spordihalli ja staadioni kaasajastamine ning arendamine (sh energiatõhususe parandamine).	x	x	x	x	x	x	700 000	MAT, SA Võru Spordikeskus, KOV, fondid	SA Võru Spordikeskus	KOVd
5.7.18. Võru skatepargi ehitus ja edasiarendus (parkuurpark).	x	x	x	x	x	x	75 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
5.7.19. Multifunktsionaalse siseskatepargi rajamine Võru linna.	x	x	x	x	x	x	1 500 000	MAT, Erakapital, KOV, fondid	Erasektor, SA Võrumaa Arenduskeskus	erasektor, KOVid
5.7.20. Võru jalgpalliklubi kunstmurukattega jalgpalliväljakule teisaldatava kupli rajamine ja sisehalli ehitamine.	x	x	x				1 000 000	MAT, FC Võru Helios, KOV, fondid	FC Võru Helios	
5.7.21. Andsumäe hüppemäe arendamine.	x	x	x	x			130 000	MAT, KOV, SA Võru Spordikeskus, fondid	SA Võru Spordikeskus	
5.7.22. Vastseliina Piiskoplinnuse arendamine, sh parkla laiendamine ning linnuse ümber loodusraja ja väikese palverännu tee väljaehitamine.		x	x	x	x	x	150 000	KOV omafinantseering, fondid, Muinsuskaitseamet, SA, Leader	Vastseliina Piiskopilinnuse SA	KOVid, Pirit klooster ja kohalikud ettevõtjad
5.7.23. Piusa külastuskeskuse ja Muuseumikoopa arendamine sh koobastiku ja kaitsealuste liikide kaitsele kaas aitamine.		x	x	x	x	x	555 000	KOV omafinantseering, fondid, MAT	SA Piusa, Võru vald	
5.7.24. Vastseliina Piiskopilinnuse varemete konserveerimine.		x	x	x	x	x	1 200 000	Muinsuskaitseamet, fondid, ettevõtjad	Vastseliina Piiskopilinnuse SA	KOV, MTÜd, ettevõtjad
5.7.25. Haanja puhke- ja spordikeskuse suusatunneli ettevalmistustööd, puhke- ja spordikeskuse peahoone katuse vahetus ning lasketiiru kohtunike maja renoveerimine.			x	x	x	x	300 000	fondid	SA Haanjamaa sport	ettevõtjad, KOV
5.7.26. Vabadussõja mälestusmärgi rajamine Võru linna.	x	x	x	x				MAT, KOVid, Riik, fondid	Võru Linn	KOVid, Riigiasutused
5.8. Kultuuri ja eripära valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).										
5.8.1. Külustus- / kultuuritee väljatöötamine (matkarajad, vaatamisväärsused jne) eesmärgiga tõsta piirkonna külastatavust.		x	x	x	x		20 000	KOV	Antsla vald	Kõik maakonna KOV -id
5.8.2. Urvaste külakeskkonna elavdamine ajaloo kaudu.		x	x	x	x	x	20 000	Urvaste Külade Selts, EELK Urvaste kogudus	Urvaste Külade Selts, EELK Urvaste kogudus	
5.8.3. Kolme torni projekt (Antsla linn, Urvaste Ürgorg, Mustjõe).	x						300 000	KOV, KIK, erakapital	Antsla vald	

5.8.4. Antsla EKB koguduse misjonimaja arendamine Vana-Antslas. Ruumide renoveerimine ja teenuste arendamine. Küttesüsteemi väljaehitamine, katuse ja ruumide remont.		x	x	x	x		500 000	Antsla EKB kogudus, fondid	Antsla EKB kogudus	
5.8.5. Rõuge kiriku renoveerimine.	x	x	x	x			1 200 000	EELK Rõuge Maarja kogudus, KOV, Samson Himmelstjerna Fond	EELK Rõuge Maarja kogudus	
5.8.6. Rõuge endise Leerimaja taastamine kogukonnakeskuseks.	x	x	x	x	x	x		Omaosalused-liikmemaksud, fondid	Mägilaste Motoklubi MTÜ	Rõuge vald
5.8.7. Roosa kiriku hoone renoveerimine.	x	x	x	x	x	x	500 000	EELK Vana Roosa Jakobi kogudus, KOV	EELK Vana Roosa Jakobi kogudus	
5.8.8. Rõuge valla mänguväljakute rajamine ja arendamine.	x	x	x	x	x	x	300 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
5.8.9. Motospordiradade arendamine.	x	x	x	x	x	x	70 000	KOV, fondid	Piirkondlikud MTÜd	
5.8.10. Rõuge kooli staadioni arendamine.	x		x	x	x		200 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
5.8.11. Mikitamäe ja Meremäe noorsootöökeskuste hoonete rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	100 000	PRIA, SAP, KOV	Setomaa vald	
5.8.12. Seto Tsäimaja rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	300 000	KOV	Setomaa vald	
5.8.13. Terviseradade ning spordi- ja külaplatside parendamine ja ehitus.	x	x	x				100 000	SAP, KOV, Kultministeerium	Setomaa vald, KOV	MTÜd
5.8.14. Looduskaitsealal paiknevate objektide ja hoonete rekonstrueerimise toetamine.	x	x	x			x		KOV, fondid	KOVid	
5.8.15. Muinsuskaitsealal paiknevate ning muinsuskaitse all olevate objektide ja hoonete rekonstrueerimise toetamine.	x	x	x	x	x	x	410 000	KOV, fondid	KOVid	Erasektor
5.8.16. Võru linna pallimängude väliväljakute rekonstrueerimine ja uute rajamine.	x	x	x	x	x	x	452 000	KOV, fondid	Võru linn	Spordialade esindajad
5.8.17. Võru vanalinna (sh muinsuskaitseala) arendamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	Võru linn	Erasektor, elanikud
5.8.18. Lasva rahvamaja kaasajastamine, sh hoone katuse vahetus.						x	80 000	KOV, fondid	Võru vald	

5.8.19. Vastseliina rahvamaja kaasajastamine, sh ventilatsioonisüsteemi ehitamine.						x	150 000	KOV, fondid	Võru vald	
5.8.20. Vastseliina Piiskopilinnuse kompleksi Sepikoja-renoveerimine, Kagutorni ja lõunamüüri konserveerimine, ekspositsiooni loomine ja väliköögi ehitamine ning keskaja ürdiaia rajamine.		x	x	x	x	x	650 000	Fondid, ettevõtjad, Vastseliina Piiskopilinnuse SA, EST-RUS programm, Muinsuskaitseamet	Vastseliina Piiskopilinnuse SA	MTÜd, ettevõtjad, KOV
5.8.21. Digikinode uuendamine.	x							KOV, fondid	KOVid	
5.8.22. Võru valla mänguväljakute, spordiplatside, staadionide, puhkealade, matkaradade kaasajastamine ja loomine.		x	x	x	x	x	100 000	KOV	Võru vald	
5.8.23. Vastseliina Spordikeskuse hoone rekonstrueerimine.						x	23 000	KOV, fondid	Võru vald	
5.8.24. Vastseliina multifunktsionaalse spordiväljaku arendamine.		x	x	x	x	x	200 000	KOV, fondid	Võru vald	
5.8.25. Tamula paadikuur (sõudmise ja aerutamise arendamiseks).								Fondid, MTÜd	MTÜd	

6. Taristu ja looduskeskkond

Eesmärk 6.1. Maakonnas on head ühendused ja teedevõrk.

Tegevussuund 6.1.1. Ühenduste parendamine erinevate transpordiliikide vahel (teed, kergliiklusteed, ühistransport, raudteetransport). Rongidele ettevedu.

6.1.1.1. Maakonna teede (sh kergliiklusteede) remont ja ehitus.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	KOVid	
6.1.1.2. Jalgrattateede võrgustiku arendamine, sh rattaparklate rajamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, riik, fondid	KOVid	KOVid, erasektor, MTÜd
6.1.1.3. Võru linna läbivate transiiditeede rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KOV, riik, fondid	Võru linn	
6.1.1.4. Avalike parkimiskohtade loomine Võru linna.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	Võru linn	
6.1.1.5. Kergliiklusteede ehitamine (Antsla-Vana-Antsla, Kuldre - Uue-Antsla, Tsooru sisene). Veski tn rek ja kergtee		x	x			x	1 500 000	KOV, fondid	Antsla vald	
6.1.1.6. Kasumetsa Terviserajale kunstlumetootmise süsteem.		x	x				100 000	KOV, fondid	Antsla vald	
6.1.1.7. Rõuge vallas kergliiklusteede võrgustiku väljajahitamine.	x	x	x	x	x	x	500 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
6.1.1.8. Setomaa valla kergliiklusteede ehitamine. (Obinitsa, Mikitamäe, Värskä)	x	x	x	x	x	x	300 000	KOV, fondid	Setomaa vald	
6.1.1.9. Üldkasutatavate ujumis- ja kalastuskohtade ning rannaalade korrastamine		x	x	x	x	x		KOV, fondid	Rõuge vald	
6.1.1.10. Võru valla kergliiklusteede ehitamine (I prioriteediga Kääpa-Võru; II prioriteediga Võlsi-Võru; III prioriteediga Vastseliina aleviku sisene).		x	x	x	x	x	1 640 000	KOV, fondid	Võru vald	

6.1.1.11. Võru linna tänavate ning kergliiklusteede ehitamine ja rekonstrueerimine.		x	x	x	x		2 640 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	
6.1.1.12. Kergliiklusteede ehitus vastavalt Võru ja Põlva maakonnaplaneeringutele 2030+.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	KOVid	Maanteeamet
6.1.1.13. Elektriautode laadimistaristu arendamine ja selle toetamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	KOVid, erasektor	KOVid, erasektor
6.1.1.14. Üldkasutatavate ujumis- ja kalastamiskohtade ning rannaalade korrastamine ja uute loomine (juurdepääsuteed, purded, päästevahendid, rannavalve platvormid jms.).		x	x	x	x	x	120 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.1.1.15. Võru valla veekogude ja rannaalade korrashoidmine ja tervendamine sh Tsopa/Põrmujärve tervisliku seisukorra parendamine.		x	x	x	x	x		KOV, fondid, kolmas sektor	Võru vald	Võru vald, kolmas sektor
Tegevussuund 6.1.2. Teede asfalt- ja mustkatte alla viimine.										
6.1.2.1. Teede asfalt- ja mustkatte alla viimine.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	Riik	
6.1.2.2. KOV-de teede, tänavate ja sildade seisundi parendamine ning mustkatete ehitus.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid, erasektor	KOVid, riik	
Tegevussuund 6.1.3. Kruusakattega riigimaanteed osakaalu vähendamine- mustkatte alla viimine.										
6.1.3.1. Kruusakattega riigimaanteed osakaalu vähendamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, fondid	Riik	
Tegevussuund 6.1.4. Kvaliteetse ja tarbijate vajadustele vastava internetiühenduse ja mobiilside arendamine.										
6.1.4.1. "Viimase miili" projekti rakendamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, erasektor	Elektrilevi, MTÜ Eesti Andmesidevõrk, Eesti Andmesidevõrgu AS	
6.1.4.2. Ettevõtete taristu toetusprogrammi käivitamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, fondid	Riik	
Tegevussuund 6.1.5. Maakonnaülese, maakondade vahelise ja rahvusvahelise koostöös taristu arendamine.										
6.1.5.1. Maakonnaülese ja rahvusvahelise koostöö arendamine. Maakondade vaheline koostöö hõlmab peamiselt transporti (ühenduvuse parendamiseks) ning ühist mainekujundust ja turismivaldkonna arendamist.	x	x	x	x	x	x		Riik, erasektor		
Tegevussuund 6.1.6. Valga-Koidula raudtee suurem kasutus reisijate- ja kaubaveol.										
6.1.6.1. Valga-Koidula raudtee suurem kasutus reisijate- ja kaubaveol.	x	x	x	x	x	x		Riik, erasektor	Eesti Raudtee	AS Operail, Elron, ettevõtjad
6.1.6.2. Raudteeliikluse arendamine ja Koidula-Valga raudtee trassi rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x		Riik	Eesti Raudtee	
6.1.6.3. Kiire reisirongiühendus Tartu, Tallinna ja Riiaga. Võru - Põlva raudteetrassi rajamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid		
Eesmärk 6.2. Keskkonnahoid ja ressursside säästlik kasutamine (sh põhjavee kaitse, jäätmehooldustaristu ja jäätmete töötlemise arendamine) ja maavarade säästlik kasutamine.										
Tegevussuund 6.2.1. Keskkonna hoidmine Võru maakonna looduskeskkonda ning ressursse väärtustavate, vääriandavate ja innovatiivsete lahenduste osakaalu kasv.										
6.2.1.1. Kestliku Võru linna visioon 2050 rakendamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	Võru linn	
6.2.1.2. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamine vastavalt omavalitsuste arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, vee-ettevõtted	Vee-ettevõtted, KOV	

6.2.1.3. AS Võru Vesi investeringute strateegia 2021 - 2025 rakendamine.	x	x	x	x		x		AS Võru Vesi, KOVid, fondid, KIK, erasektor	AS Võru Vesi	KOVid, erasektor
6.2.1.4. Võru linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019–2031 rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x	x		MAT,KIK, fondid, KOV, AS Võru Vesi	AS Võru Vesi, Võru linn	KOVid
6.2.1.5. Võru valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja ehitamine (sh Võlsi ja Kirumpää ÜVK).			x	x	x	x	2 500 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.2.1.6. Setomaa valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja ehitamine.	x	x	x	x	x	x	1 350 000	KOV, fondid	Setomaa Haldus OÜ, Setomaa vald	
6.2.1.7. Rõuge valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine ja rekonstrueerimine.		x	x	x	x	x			Rõuge vald, vee-ettevõtted	
6.2.1.8. Jääkreostuse, kasutusest väljas olevate ohtlike ehitiste ja rajatiste likvideerimine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, omanikud	KOV, omanikud	
6.2.1.9. Võru maakonna jäätmekava rakendamine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, jäätmevaldajad	KOVid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus
6.2.1.10. Liigiti kogutavate ja biolagunevate jäätmete taristu arendamine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, jäätmevaldajad	Jäätmevaldajad, KOV	
6.2.1.11. Võru jäätmekeskuse arendamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, KIK, fondid, KOV, Võru Jäätmekeskus	Võru Jäätmekeskus	
6.2.1.12. Antsla jäätmejaama arendamine (kompostimisväljaku väljaehitamine, võimaluste loomine taaskasutuse edendamiseks).		x	x	x			200 000	KIK, KOV, MATA.	Antsla vald	
6.2.1.13. Jäätmete kogumine ning jäätmekäitluse- ja veo korraldamine ning ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x		Maakonna KOVid, KIK	Maakonna KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus
6.2.1.14. Võru linna haljastusjäätmete kompostimisväljaku arendamine (sh tehnika soetamine).	x	x	x	x	x	x	200 000	KOVid, MTÜd, fondid, erasektor	Võru linn	
Tegevussuund 6.2.2. Maastikumustri säilitamine, looduslike maastike, ristipuude ja muude looduslike pühapaikade hoidmine.										
6.2.2.1. Looduslike ujumiskohtade (järvede) tervendamine. Paraneb järvede Boose Suurjärv, Nässmetsa järv ja Vana-Antsla Ülemine järv looduslik seisund ning kasvab kasutus rekreatiivsetel eesmärkidel.		x	x			x	200 000	KOV, fondid	Antsla vald	
6.2.2.2. Koreli oja seisundi parandamine ja setetest puhastamine.	x	x	x			x	510 000	MAT, KOVid, fondid, erasektor	KOVid, fondid, erasektor	KOVid
6.2.2.3. Vanajõe ala arendus.		x	x				30 000	MAT, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
6.2.2.5. Üldkasutatavate ujumis- ja kalastuskohtade ning rannaalade korrastamine.		x	x	x	x	x		KOV, fondid	Rõuge vald, Setomaa vald	
6.2.2.6. Kasumetsa Terviserajale kunstlumetootmise süsteem.		x	x				100 000	KOV, fondid	Antsla vald	
Tegevussuund 6.2.3. Ettevõtete taristu toetusprogrammide käivitamine.										
6.2.3.1. Ettevõtete taristu toetusprogrammi käivitamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid		
Tegevussuund 6.2.4. Hajaasustuses veevarustuse ja kanalisatsiooni võimaluste loomine.										
6.2.4.1. Olemasolevate tuletõrje veevõtukohtade parendamine Rõuge vallas.			x	x	x		50 000	KOV, fondid	Rõuge vald	
6.2.4.2. Võru vallas tuletõrje veevõtukohtade ehitamine.		x	x	x	x		40 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.2.4.3. Setomaa vallas tuletõrje veevõtukohtade ehitamine ja parendamine.		x	x	x	x			KOV, fondid	Setomaa vald	

6.2.4.4. Hajaasustusesvee- ja kanalisatsiooni võimaluste loomine, toetusmeetmed.	x	x	x	x	x	x		KOVid, riik	KOVid	
Tegevussuund 6.2.5. Sademevee nutikad lahendused.										
6.2.5.1. Sadevee-, maaparandussüsteemide arendamine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, vee-ettevõtted, omanikud	Vee-ettevõtted, KOV, omanikud	
6.2.5.2. Meetmed ülejutusohus olevate piirkondade probleemide lahendamiseks.	x	x	x	x	x	x		MAT, Maakonna KOVid, KIK	Maakonna KOVid	
Eesmärk 6.3. Maakonnas on suurenenud taastuvate energiaallikate kasutamine ning paranenud energiasäästlikkus.										
Tegevussuund 6.3.1. Taastuvenergeetika laiem kasutuselevõtt.										
6.3.1.1. Soodustada hajaasustusega piirkonnas majapidamiste/kodude üleminekut alternatiivsetele taastuvatele energialiikidele.	x	x	x	x	x	x			KOVid	MKM
6.3.1.2. Setomaa munitsipaalobjektidele päiksepaneelide rajamine.	x	x	x	x	x	x	50 000	KOV, fondid	Setomaa vald	
Tegevussuund 6.3.2. Uuenduslike energia- ja keskkonnakasutuse põhimõtete rakendamine.										
6.3.2.1. Keskkonnakaitse ja energiasäästu propageerimine ning energiasäästule orienteeritud meetmete rakendamine.	x	x	x	x	x	x	100 000	KOV, fondid	KOVid	
6.3.2.2. Avalike ja munitsipaalhoonete rekonstrueerimine ja energiasäästlikkuse tõstmine.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	KOVid	
6.3.2.3. Hoonete energiasäästu suurendamine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, omanikud	Omanikud	
6.3.2.4. Kaugküttesüsteemide energiatõhususe tõstmine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, omanikud	Kaugkütte teenusepakkujad	KOV
6.3.2.5. Rõuge katlamaja rekonstrueerimine ja laiendamine.	x	x	x	x	x	x	500 000	KOV, fondid	OÜ Rõuge Kommunaal	
6.3.2.6. Võru valla külates ja alevikes tänavavalgustuse uuendamine ja laiendamine.		x	x	x	x	x	400 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.3.2.7. Omavalitsuste kaugkütte arengukavade elluviimine.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, teenuse pakkujad	Teenusepakkujad, KOV	
6.3.2.8. Võru linna soojusmajanduse arengukava 2016-2027 rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x	x		AS Danpower Eesti, KOV, fondid	AS Danpower Eesti	
6.3.2.9. Väimela Tervisekeskuses teenuste arendamine ja hoone energiatõhusaks rekonstrueerimine.			x	x	x		650 000	MAT, KOV, fondid	Võru vald	
6.3.2.10. Tänavavalgustuse kaasajastamine ja laiendamine vastavalt omavalitsuste arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV	KOV, teenusepakkujad	
Tegevussuund 6.3.3. Energia kättesaadavuse tagamine.										
6.3.3.1. Energia kättesaadavuse tagamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
6.3.3.2. Võrkude läbilaskevõime suurendamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
6.3.3.3. Taastuvenergia tootmisvõimekuse kasvatamine, et vähendada sõltuvust taastumatutest/fossiilsetest energiaallikatest.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
Eesmärk 6.4. Inimeste erinevaid vajadusi arvestav ning ühiskonna sidusust ja turvatunnet tagav avalik ruum.										
Tegevussuund 6.4.1. Püirkonna-, kohalike- ja lähikeskuste teenuste võrgustiku arendamine.										

6.4.1.1. Piirkonna, kohalike ja lähikeskuste võrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOV, fondid	Riik, KOV, SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 6.4.2. Võru linna kui tugeva maakondliku keskuse arendamine.										
6.4.2.1. Võru linna kui maakondliku keskuse arendamine.	x	x	x	x	x	x		MAT, Riik, erasektor, KOVid	Võru linn, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid
Tegevussuund 6.4.3. Elutähtsate teenuste tagamine ja arendamine.										
6.4.3.1. Kriisilukordadeks valmisoleku suurendamine.	x	x	x	x	x	x		KOVid, MTÜd, fondid, erasektor	KOVid, MTÜd, fondid, erasektor	KOVid, MTÜd, fondid, erasektor
6.4.3.2. Ühistranspordisüsteemi vastavusse viimine elanike liikumisvajadustega.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOV	MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus	
Tegevussuund 6.4.4. Riiklike struktuuride (ametid, inspeksioonid, kaitsevägi, Kaitseliit jne) kohalolu tagamine maakonnas.										
6.4.4.1. Riiklike struktuuride (ametid, inspeksioonid, kaitsevägi, Kaitseliit jne) kohalolu tagamine maakonnas.	x	x	x	x	x	x			Riik	KOVid
Tegevussuund 6.4.5. Avaliku ruumi arendamine.										
6.4.5.1. Liigirikuse suurendamine linnakeskkonnas.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	Võru linn	
6.4.5.2. Autotranspordile alternatiivsete liikumisvõimaluste propageerimine ja vastava taristu arendamine Võru linnas.	x	x	x	x	x	x	75 000	KOV, fondid	Võru linn	
6.4.5.3. Elamupiirkondadesse avalike mänguväljakute rajamine.	x	x	x	x	x	x	200 000	KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor	
Eesmärk 6.5. Maakondliku energia ja kliimakava eesmärkide rakendamine										
Tegevussuund 6.5.1. Taastuvenergia tootmisvõimekuse kasvamine, selleks vajalik võrkude läbilaskevõime ja taastuvenergia tarbimise osakaalu suurendamine, et tõsta energiapuudust ning vähendada CO₂ heitkogust.										
6.5.1.1. Taastuvenergia tootmisvõimekuse kasv ja võrkude läbilaskevõime tagamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
Tegevussuund 6.5.2. Hoonete energiatõhususe suurendamine, mis tagatakse kortermajade ja avaliku sektori hoonete rekonstrueerimisega ja energiatõhusamaks muutmisega.										
6.5.2.1. Hoonete energiatõhususe suurendamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
Tegevussuund 6.5.3. Transpordi vajaduspõhise taristu ja korralduse arendamine. Selleks arendatakse ja rekonstrueeritakse teede- ja raudteetaristut ning viiakse läbi vajaduspõhise transpordi arendustegevusi.										
6.5.3.1. Transpordi vajaduspõhise taristu ja korralduse arendamine.	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
7. Maine valdkond										
Eesmärk 7.1. Maakonna maine ja kommunikatsioonialane tegevus on süsteemne										
Tegevussuund 7.1. Organisatsioonidevaheline koostöö.										
7.1.1. Võru maakonna maine töörihma loomine (SA Võrumaa Arenduskeskuse ja KOV-ide kommunikatsioonispetsialistid).	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	
7.1.2. Võru maakonna kommunikatsioonistrateegia pidev kooskõlastamine ja ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	
7.1.3. Turundustegevuste pidev kaasajastamine maakonna omavalitsustes.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	Koostöös ülikoolidega

7.1.4. Koostöö arendamine teiste Kagu-Eesti maakondadega.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	Valgamaa Arenduskeskus, Põlvamaa Arenduskeskus
7.1.5. Maakonna tuntuse suurendamine luues kahel kultuuriruumil tugineva maakonna identiteedi.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	Maakonna eraisikud, ettevõtted, organisatsioonid
7.1.6. Kokkulepete tegemine, mis piirkonnad ja inimgrupid on maakonna peamised kommunikatsiooni ja turunduse sihtrühmad.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	Koostöös ülikoolidega
Tegevussuund 7.2. Võru maakonna maine seire.										
7.2.1. Maineuuringute koostamine.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id	Koostöös ülikoolidega
7.2.2. Ühtlustatud meetodil pidev meediamonitoring ja sotsiaalmeedia seire.	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus,	
Tegevussuund 7.3. Kõneisikute ja organisatsioonide strateegiline kaasamine piirkonna mainetegevustesse.										
7.3.1. Võru maakonna maine põhisõnumite loimimine organisatsioonide turundusse.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOV-id, kohalikud ettevõtted, organisatsioonid ja kogukonnad	Maakonna eraisikud, ettevõtted, organisatsioonid
7.3.2. Kõneisikute arvu kasvatamine ja maakonna põhisõnumite võimestamine kogemuspõhiselt.	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, maakonna KOVid,	Maakonna eraisikud, ettevõtted, organisatsioonid
8. PATEE tegevussuunad										
8.1. Võru maakonna turismi arendamine.	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus	Võrumaa Tursimiliit kultuuri- ja spordi esindajad, ettevõtjate
8.2. Toiduvõrgustiku arendamine.	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus	Võrumaa Talupidajate Liit
8.3. Puiduklastri arendamine.	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti Puiduklaster
8.4. Noorte ettevõtlikkuse arendamine.	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus	Maakonna haridusasutused, turismiarendajad,

8.5. Võru maakonna mainekujundus.	x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus	Maakonna KOVid, haridusasutused, turismiarendajad, kultuuri- ja spordi esindajad, ettevõtjate esindajad	
9. PEEK tegevussuunad											
9.1. Tehnoloogiakool kood/Jõhvi filiaali rajamine Võrru.	x	x	x	x	x	x			KOV, partnerid, PEEK	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Projekti partnerid
9.2. Võru maakonna põllumajandussaaduste ühise hoidla, esmatöötlemise- ja logistikakeskuse rajamine.	x	x	x	x	x	x			KOV, partnerid, PEEK	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Projekti partnerid
9.3. Ettevõtluse arengukiirendi (ettevõtluse ökosüsteemi arendamine).	x	x	x	x	x	x			KOV, partnerid, PEEK	TSENER, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti Puiduklaster, Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus
9.4. Võru spaa ja vabaajakeskuse arendamine.	x	x	x	x	x	x			KOV, partnerid, PEEK	KOVid , SA Võrumaa Arenduskeskus	Projekti partnerid
10. Kagu-Eesti programmi tegevussuunad											
10.1 Spetsialistide toetusprogramm.	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	KOV-id	
10.2. Mainekava tegevused.	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	Arenduskeskused	
10.2.1. Puhketurism.	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	SA Valgamaa Arenuagentuur	SA Põlvamaa Arenduskeskus, SA Võrumaa Arenduskeskus
10.2.2. Kaugtöövõrgustik Kupland.	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	SA Põlvamaa Arenduskeskus	SA Valgamaa Arenuagentuur, SA Võrumaa Arenduskeskus
10.2.3. Välisinvesteeringute kaasamine ning tööstusalade turundus ja arendamine.	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Valgamaa Arenuagentuur, SA Põlvamaa Arenduskeskus
11. Setomaa programmi rakendamine											
11.1. Setomaa programmi rakendamine.	x	x	x	x	x	x			Setomaa programm	SA Võrumaa Arenduskeskus	

Kasutatud lühendid:

KOV- kohalik omavalitsus

MTÜ- mittetulundusühing

PPA- Politsei- ja Piirivalveamet

MAT- maakondlike arendustegevuste toetus

ANDRAS- Eesti täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon

HTM- Haridus- ja Teadusministeerium

MKM- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

RaM- Rahandusministeerium
KaM- Kaitseministeerium
REHO- regionaalhalduse osakond
MARO- maakondlikud arendusorganisatsioonid
TIK- turismiinfo keskus
EAS- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
ERR- Eesti Rahvusringhääling
IVEK- Ida-Viru Ettevõtluskeskus
ENTK- Eesti Noorsootöö Keskus
ENL- Eesti Noorteühenduste Liit
KIK- Keskkonnainvesteeringute Keskus
SAP- Setomaa arengu programm
RMK- Riigimetsa Majandamise Keskus
KIVA- Kiusamisvaba Kool
TAI- Tervise Arengu Instituut
RTK-Riigi Tugiteenuste Keskus
OSKA- Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteem
HARNO- Haridus- ja Noorteamet
JUHAN- Täienduskoolituste infosüsteem